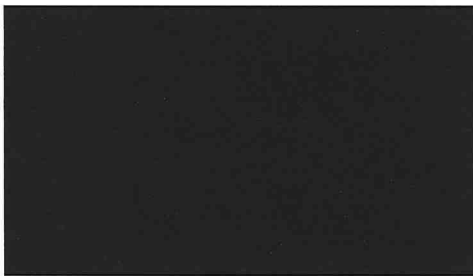

Nr.	Datum	Document	Beoordeling	Toelichting
1	09-01-2023	Politieke Vierhoek d.d. 10-01-2023	Deels openbaar	Op de agenda van de politieke vierhoek stonden twee andere onderwerpen die niet gerelateerd zijn aan deze Kamerbrief. De annotatie voor een van deze agendapunten valt buiten de reikwijdte van de openbaarmaking.
2	13-02-2023	Vierhoek 14-02-2023	Deels openbaar	Op de agenda van de politieke vierhoek stonden twee andere onderwerpen die niet gerelateerd zijn aan deze Kamerbrief. De annotatie voor deze agendapunten valt buiten de reikwijdte van de openbaarmaking.
3	17-02-2023	[Nota] Brief verkenning gerichte compensatie kwetsbare huishoudens hoge energieprijzen na 2023	Volledig openbaar	

VERTROUWELIJK

Van

dKIEM

Contactpersoon

[Redacted]

M 06

[Redacted]

@minbzk.nl

Samengewerkt met

B&E

[Redacted]

Datum

9 januari 2023

Kenmerk

2023-0000018753

Bijlage(n)

2

advies

Politieke Vierhoek d.d. 10-01-2023

Politieke Vierhoek

Politieke Vierhoek

10.01.2023

10:30 Trêveszaal, Ministerie van Algemene Zaken

Ambtelijke begeleiding: [Redacted]

1. Exit strategie

Geadviseerde inbreng:

- In het narratief is exitstrategie steunmaatregelen niet de juiste term. Het blijft waarschijnlijk ook in 2024 nodig de lagere inkomens ook volgend jaar te compenseren. Beter is om te spreken van een strategie om gericht te compenseren.
- Instemmen met het voorstel om mogelijke verduurzamingsmaatregelen van de gebouwde omgeving verder uit te werken. U kunt daarbij aangeven dat verdere versnelling van bestaand isolatiebeleid wel tegen grenzen aanloopt.
- U kunt aangeven dat u een aantal concrete maatregelen al aan het uitwerken bent. (Fixteams)

VERTROUWELIJK

Datum

9 januari 2023

Kenmerk

2023-0000018753

- Daarbij benadrukken dat gezien de omvang van de problematiek (ongeveer 1 mln huishoudens) haast geboden is, en hoewel integrale budgettaire besluitvorming uiteraard belangrijk is, levert wachten tot de voorjaarsbesluitvorming in mei tijdverlies op.
- Mocht de optie ter tafel komen om corporaties de energierekening van hun huurders te laten betalen, dan kunt u als volgt reageren:
  - Het voorstel klinkt sympathiek maar is uitvoeringstechnisch behoorlijk lastig, bovendien haalt het de prikkel tot energiebesparing volledig weg. Een beter idee is dan om huurders met een slecht energielabel een tijdelijke huurkorting te geven en dit te compenseren door corporaties vrij te stellen van ATAD (Anti Tax Avoidance Directive) een richtlijn die bedoeld is om belastingontwijking van multinationals tegen te gaan.

Kern

- Het huidige energieplafond geldt voor alle huishoudens en is daardoor duur en ondoelmatig.
- De notitie verkent wegen om zo mogelijk in 2024 het energieplafond af te schaffen en te vervangen door gerichte inkomenssteun voor wie het echt nodig heeft vanwege energiearmoede.
- Naar BZK wordt gekeken om zo snel mogelijk zo veel mogelijk huizen te isoleren of energiebesparing te realiseren, en zo de energiearmoede-problematiek te verminderen.
- Wij hebben mogelijke maatregelen al geïnventariseerd. U heeft een concept daarvan ontvangen.
- De maatregelen zijn onder te verdelen in:
  - Versnellen (waar mogelijk) van de bestaande isolatieaanpak
  - Versnelde opschaling van FIX teams, gericht op huishoudens met energiearmoede
  - Financierings- en normeringsopties
  - Fiscale maatregelen
- Belangrijkste maatregel die op korte termijn resultaten oplevert is het snel uitbouwen van FIX teams. Verder versnellen van bestaand isolatiebeleid kan op papier maar stuit in de praktijk op grenzen van krapte aan personeel en materiaal.
- Mits goed vormgegeven kunnen FIXteams op termijn ook een bijdrage leveren aan de arbeidsmarkttekorten.
- Belangrijk is daarmee zo snel mogelijk te starten en niet te wachten tot de budgettaire voorjaarsbesluitvorming in mei.
- Het ontbreken van een budgettair beslismoment nu vergt daarom een technische oplossing.
- Mogelijk komt va Financiën ook de optie op tafel om corporaties de energierekening van huurders te laten betalen en corporaties daar voor te compenseren. U kunt daar het volgende over zeggen:

VERTROUWELIJK

Pagina 2 van 3

VERTROUWELIJK

Datum
9 januari 2023
Kenmerk
2023-0000018753

Het is uitvoeringstechnisch complex. De administratie van de corporaties is er niet op ingericht en de prikkel tot energiebesparing wordt volledig weggehaald. Een beter idee is dan om huurders met een slecht energielabel tijdelijk huurkorting te geven en corporaties hiervoor te compenseren door hen vrij te stellen van de ATAD: een richtlijn tegen belastingontduiking die bedoeld is voor multinationals, maar die ook corporaties treft (omdat die ook vennootschapsbelasting betalen).

2.

art. 4.1.4.

3.

art. 4.1.4.

VERTROUWELIJK

Pagina 3 van 3

VERTROUWELIJK

Van

dKIEM

Contactpersoon

██████████
M 06 ██████████

Datum

13 februari 2023

Kenmerk

2023-0000089290

Bijlage(n)

5

advies

Vierhoek 14-02-2023

Ministerraad
Politieke
Vierhoek

**1. Kamerbrief gerichte instrumenten gerichte ondersteuning
huishoudens kwetsbaar voor hoge energieprijzen na 2023**
Voorgestelde inbreng

- Niet akkoord met de huidige brief. Verduurzaming van de gebouwde omgeving is de meest fundamentele oplossing voor energiearmoede. De brief is op dit punt nog echt te mager. Dus belangrijk dat dit een stevige plek in de brief krijgt, met de concrete maatregelen fixers, naar voren halen lokale aanpak en communicatie. Die maatregelen zijn nodig om dit jaar nog effect te hebben.
- We zijn gevraagd (ook door FIN) om te inventariseren welke maatregelen er mogelijk zijn om het tempo van de versnelling van de verduurzaming van de gebouwde omgeving verder te verhogen. Zo kunnen we energiearme huishoudens helpen en bijdragen aan de afbouw van het prijsplafond.
- We hebben veel maatregelen geïnventariseerd en uitgewerkt en nu ook een duidelijke schifting gemaakt. Om voor de komende winter zo veel mogelijk effect te hebben moeten we echt snel een besluit nemen over:
  - energiefixers (€430 mln.);

VERTROUWELIJK

Datum

13 februari 2023

Kenmerk

2023-000089290

- een kasschuif (€100 mln.) voor het versnellen van de lokale aanpak van het Nationaal Isolatieprogramma en dit ook verbinden met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid; en
- verlenging van de communicatiecampagne Zet ook de knop om (€12 mln.).
- Deze maatregelen moeten echt in deze brief worden opgenomen. We hebben hier ook suggesties voor aangedragen en doen dat graag weer.

Toelichting

Nog geen akkoord met IRF/FIN

- IRF/FIN toont zich wel welwillend t.o.v. energiefixers, kasschuif NIP en ZODKO als oplossingsrichtingen, en is kritischer op de andere voorgestelde maatregelen (mkb, subsidie als compensatie voor normering terrasverwarmers).
- Maar IRF/FIN is nog niet akkoord met het voorstel voor versnelde besluitvorming over energiefixers, kasschuif NIP en ZODKO. IRF/FIN benadrukt:
  - Belang verdere onderbouwing, o.a. t.a.v. de p*q bij energiefixers.
  - Dekkingsvraagstuk voor fixers
  - Dat MFIN zal blijven vasthouden aan het traject via de voorjaarsbesluitvorming en dus geen voorstander is van snellere besluitvorming.
- IRF/FIN heeft aangegeven bij verdere onderbouwing mee te willen denken over dekking.

Pakket snelle besluitvorming

- Snelle besluitvorming over fixers, kasschuif NIP en ZODKO is nodig, omdat
  - Er dan meer tijd is om fixers te werven, op te leiden en de opschaling van fixers te organiseren. Latere besluitvorming heeft direct impact op de grootte van de groep die we voor de komende winter kunnen helpen met structurele energiebespaartips en (kleinschalige maatregelen);
  - We dan op tijd zijn zodat gemeenten hun aanvraag voor de lokale aanpak NIP (maart t/m mei) kunnen uitbreiden en versnellen; en
  - Er dan voldoende zendtijd ingekocht kan worden voor ZODKO en daarmee ook meer effect in aanloop naar komende winter bereikt kan worden.

Pakket meelopen met voorjaarsbesluitvorming

- We hebben ook andere maatregelen geïnventariseerd, maar inzet is om die mee te nemen in het proces Voorjaarsbesluitvorming:
  - Normering transactiemomenten koop icm warmtefonds.

VERTROUWELIJK

Pagina 2 van 11

- Gebiedsgericht NPLV en uitwerking Groningen (ism Vijlbrief en kabinetsreactie parlementaire enquête Groningen Aardgaswinning)
- Versnelling aanpak uitfaseren EFG-labels (verbouwstromen)
- Gerichte compensatie huur EFG
- Overige punten huur: hogere kosten uitvoering prestatieafspraken en zon op dak.

2.

Al het onderstaande is gelakt op grond van artikel 4.1.4

VERTROUWELIJK

Datum
13 februari 2023
Kenmerk
2023-0000089290

[REDACTED]

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

Datum
13 februari 2023
Kenmerk
2023-0000089290

[REDACTED]

VERTROUWELIJK

Pagina 5 van 11

VERTROUWELIJK

Datum
13 februari 2023
Kenmerk
2023-0000089290

3.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

VERTROUWELIJK

Pagina 6 van 11

VERTROUWELIJK

Datum
13 februari 2023
Kenmerk
2023-0000089290

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

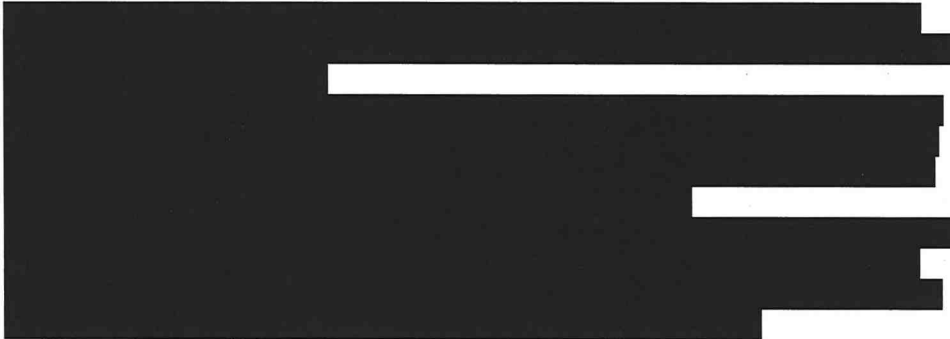
[REDACTED]

[REDACTED]

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

Datum
13 februari 2023
Kenmerk
2023-0000089290

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

Datum
13 februari 2023
Kenmerk
2023-0000089290

[REDACTED]

[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

VERTROUWELIJK

Pagina 9 van 11

VERTROUWELIJK

Datum
13 februari 2023
Kenmerk
2023-0000089290

	[REDACTED]	[REDACTED]
Uitvoering	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

Datum

13 februari 2023

Kenmerk

2023-000089290

VERTROUWELIJK

Pagina 11 van 11

Aan
Van

Minister VRO
DGVB

nota

brief verkenning gerichte compensatie kwetsbare
huishoudens hoge energieprijzen na 2023

TER INFORMATIE

Nota actief openbaar
Nee

Onze referentie
2023-0000099826

Datum
17 februari 2023

Opgesteld door
[REDACTED]

T 06 [REDACTED]

Samengewerkt met
KIEM, FEZ

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Bijgaande brief wil het kabinet 21 februari versturen.

Geadviseerd besluit

Hoewel de brief sterker had gekund kunt u instemmen met deze brief, die nu een verkennend karakter heeft.

Kern

De brief beschrijft opties die het kabinet verkent om na 2023 kwetsbare huishoudens gerichter te compenseren voor de hoge energieprijzen. De beste manier om dat te doen is isolatie. Wij hebben daar maatregelen voor klaarliggen om nu aan de slag te gaan maar de vierhoek heeft besloten tot een verkennende brief en daarin past geen besluitvorming over maatregelen. Vandaar dat de door ons voorgestelde maatregelen nu als te verkennen opties worden genoemd op blz 4. Wij kijken met de IRF hoe we alsnog vooruitlopend op VJN hierover kunnen besluiten.

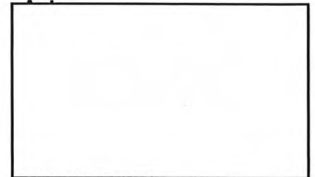

TER ADVISERING

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Minister voor Klimaat en Energie
CC de Staatssecretaris voor Mijnbouw

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

10 januari 2023

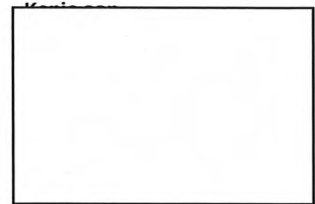
Kenmerk
DGED-AEP / 25670856

nota

Politieke vierhoek 10 januari 2023

Parafenroute

DG E&D	Directeur AEP	MT AEP
DG K&E	BBR	

Bijlage(n)

Aanleiding

Op dinsdag 10 januari 2023 vindt van 10.30 tot 11.00 uur een politieke vierhoek plaats. MEZK wordt hierbij begeleid door [redacted] MKE door [redacted]. In deze nota treft u per agendapunt onze advisering aan.

Agenda

1. Exitstrategie
2. Stand van gesprekken met sociale partners (mondeling)
3. Proces richting voorjaar (mondeling)

Verder sluit MKE aan om mandaat te vragen voor de uitwerking van de tegemoetkoming op blokverwarming.

Ontvangen BBR

1. Exitstrategie

Beslispunten

1. Kunt u zich vinden in onderstaande narratief omtrent de steunmaatregelen en de afbouw daarvan?
2. Vermindering van de kwetsbaarheid van huishoudens zal moeten volgen uit verduurzaming van de gebouwde omgeving. Wilt u dat voorstellen voor het versnellen van de verduurzaming van de gebouwde omgeving de komende weken uitgewerkt zullen worden? Zo ja, dan zal dit via het uitgavenproces verder uitgewerkt worden t.b.v. het hoofdbesluitvormingsmoment dit voorjaar.
3. In voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming zullen bij dit narratief passende koopkrachtmaatregelen uitgewerkt worden. Deels betreft dit het gebruikelijke instrumentarium, maar ook zullen we mogelijkheden verkennen voor nieuwe instrumenten, zoals gerichtere vormen van het prijsplafond of een energietoeslag. Bent u akkoord om deze instrumenten nader uit te werken zodat hierover in het voorjaar een besluit kan worden genomen?

Advies

U kunt putten uit de onderstaande spreekpunten bij de verschillende beslispunten.

Beslispunt 1

Spreekpunten MEZK:

- U kunt inbrengen dat het narratief deels herkenbaar is. Dekking moet echter worden afgewogen tegen neveneffecten van de dekkingsmaatregelen; evt. dekking moet goed worden gewogen.
- Het geschetste beeld over de industrie is te kort door de bocht en behoeft nuancering. De macro-productiegroei is weliswaar nog steeds positief, maar verschilt sterk per sector. Zo zijn er enkele sectoren (chemie, kunststof en rubber) met sterke productiekrimp.
- U kunt inbrengen dat u weinig perspectief ziet voor korte termijn aanvullende energiebesparing bij de industrie door normering. De huidige hoge prijzen bieden een sterke prikkel voor besparing, die op dit moment ook wordt gerealiseerd.
- De notie in het narratief dat economische dynamiek wenselijk is (lees: verdwijnen industrie door hoge prijzen), behalve als strategische autonomie in het geding is, is te scherp. Ook keteneffecten, clustereffecten en voorkomen van langdurig economische schade zijn verdedigbare redenen voor eventuele gerichte steun, mits er voldoende perspectief is op de middellange termijn.

Spreekpunten MKE:

- U kunt benoemen dat het narratief voor huishoudens veel onduidelijkheden en onzekerheden bevat:
  - De inzet op verduurzaming en gerichte (inkomens)ondersteuning voor kwetsbare groepen lijkt verstandig, maar biedt onvoldoende houvast als betalingsproblemen op de korte termijn aanhouden of verergeren.
  - Er is veel nadruk op toekomstige onzekerheid bij huishoudens. U kunt aangeven dat hoewel de toekomst onzeker is, we ook zaken geleerd hebben die bijdroegen aan extreem hoge/volatiële prijzen (niet meer massaal inkopen in augustus), en dat er richting 2025 de volatiliteit zal afnemen (meer LNG bronnen, bergingen beter gevuld). Dat vereist een aanpak waar hulp voor kwetsbaren centraler moet staan dan ondervangen van onzekerheid.
- U kunt verzoeken om in het narratief op te nemen dat gerichte steunmaatregelen na 2023 zoveel mogelijk via *publieke* uitvoering dienen te worden vormgegeven, waarbij u kunt wijzen op de nadelen van de huidige uitvoering via private partijen.
- U kunt aangeven dat er signalen zijn dat het prijsplafond leidt tot minder verduurzaming (signalen NVDE) en dat alle maatregelen verduurzaming niet in de weg zitten.
- U kunt aangeven dat bij de huidige prijzen (die met vertraging doorwerken in de consumentenprijzen) het prijsplafond de publieke lasten aftopt (energiebelasting, BTW). Dat zou een inefficiënte wijze van inzet van steun zijn in de toekomst.

N.B.:

- In het narratief wordt het later sluiten van het Groningenveld als optie gesuggereerd. U kunt hiervan afstand nemen.

Beslispunt 2

Spreekpunten MEZK:

- U kunt instemmen met het nader uitwerken van voorstellen om verduurzaming van de gebouwde omgeving te versnellen.
- U kunt opmerken dat de schaarste aan personeel in de bouwsector een risico vormt voor de versnelling van verduurzaming. Om doelmatigheid te borgen dient uitwerking van de voorstellen hier rekening mee te houden.

Beslispunt 3

Spreekpunten MEZK:

- U kunt inbrengen dat u het in het licht van het narratief voor de industrie van belang vindt een vorm van compensatie uit te werken voor de industrie.

Spreekpunten MKE:

- Ons advies is om hier de strijd aan te gaan met (alle vormen van een) prijsplafond en een piketpaal te slaan dat we publieke belangen niet moeten willen oplossen via private partijen.
- U kunt akkoord gaan met het voorstel om voor het reguliere koopkrachtinstrumentarium en genoemde maatregelen (zie toelichting) beleidsopties nader uit te werken.
- U kunt expliciet benoemen dat het van belang is dat zo snel mogelijk wordt uitgewerkt welke mogelijkheden er zijn om tot gerichte steun te komen via het reguliere koopkrachtinstrumentarium en publieke uitvoerders (koopkracht is immers overheidsbeleid). Met name de mogelijkheden bij de Belastingdienst dienen snel in kaart te worden gebracht, zodat gerichte beleidsopties voor 2024 en verder hierop afgestemd kunnen worden.
  - Publieke uitvoering zorgt dat overheid direct aan de knoppen van koopkrachtbeleid draait, zodat indien nodig tijdig aanpassingen in beleid kunnen worden aangebracht. Behoud van enige flexibiliteit is belangrijk, gezien de grote onzekerheden voor komende jaren.
  - Ook risico's in uitvoering (bijvoorbeeld privacy), blijven hiermee in handen van één overheidsinstantie. Risico's dat er ergens iets misgaat zijn groot als er meerdere private uitvoerders verantwoordelijk zijn voor de uitvoering.
- U kunt opmerken dat u weinig ziet in beleidsopties die via private partijen lopen, in het bijzonder gerichtere vormen van het prijsplafond (bijv. afhankelijk maken van inkomen), aangezien dit zeer verstorend werkt voor de energiemarkt, niet bevorderlijk is voor de verduurzaming en erg complex is in de uitvoering.

Toelichting

Narratief

- FIN heeft op basis van de gezamenlijk uitgewerkte analyses een narratief opgesteld omtrent de exit-strategie voor de huidige steunmaatregelen. De exit-strategie betreft de middellange termijn (2024-2026), wanneer de huidige maatregelen (koopkrachtmaatregelen en TEK) aflopen.
- Het narratief schetst dat de economie in 2023 en 2024 waarschijnlijk afkoelt. Er wordt gesteld dat met name de industrie energie zal moeten besparen en zich zal moeten aanpassen aan een situatie van hogere energieprijzen. Dat betekent dat sommige bedrijven niet zullen overleven.
- Het narratief stelt dat deze economische dynamiek wenselijk is, behalve als er sprake is van een strategisch belang (gevaar van een strategische afhankelijkheid).
- De koopkrachtmaatregelen lopen eind 2023 af, en energieprijzen blijven hoger dan vroeger. Dit zorgt voor een hogere energierekening en lagere inkomsten bij bepaalde huishoudens.
- Daarom is het waarschijnlijk ook na 2023 nog steeds noodzakelijk om een vorm van ondersteuning aan te bieden. Het is van belang dat deze gericht van aard is, en niet zoals in 2023 generiek. Fin wil hiervoor, buiten het reguliere koopkrachtinstrumentarium, ook kijken naar alternatieve oplossingsrichtingen (bijvoorbeeld via energierekening).

Verduurzaming gebouwde omgeving

- De structureel hogere gasprijzen vergroten de urgentie van verduurzaming van de gebouwde omgeving. Er zijn globaal vijf oplossingsrichtingen:
  - Naar voren halen van bestaande plannen zoals prestatieafspraken met corporaties;
  - Versnellen en opschalen van lokale isolatieaanpak zoals energiefixteams;
  - Verbeteren verduurzaming bij aankoopmomenten van een woning;
  - Verminderen bottlenecks aan de aanbodkant, zoals arbeidstekorten;
  - Overige maatregelen.

Koopkrachtmaatregelen

- Het koopkrachtbeeld voor huishoudens in 2024 is onzeker. Pas in maart bij de publicatie van het CEP door het CPB ontstaat er een concreter koopkrachtbeeld. De grote onzekerheden zorgen dat pas in augustus voldoende informatie voorhanden is om tot koopkrachtbesluitvorming voor 2024 over te gaan. Uitwerking van maatregelen en (potentiële) uitvoering dient echter nu al in gang te worden gezet, omdat er anders onvoldoende tijd is om gerichte koopkrachtmaatregelen in 2024 te kunnen nemen.
- Passend bij het narratief zullen in aanloop naar de voorjaarsbesluitvorming verschillende maatregelen uitgewerkt worden om gericht compensatie te kunnen bieden aan kwetsbare huishoudens. Hierbij zal zowel worden gekeken naar opties binnen het 'gebruikelijke'

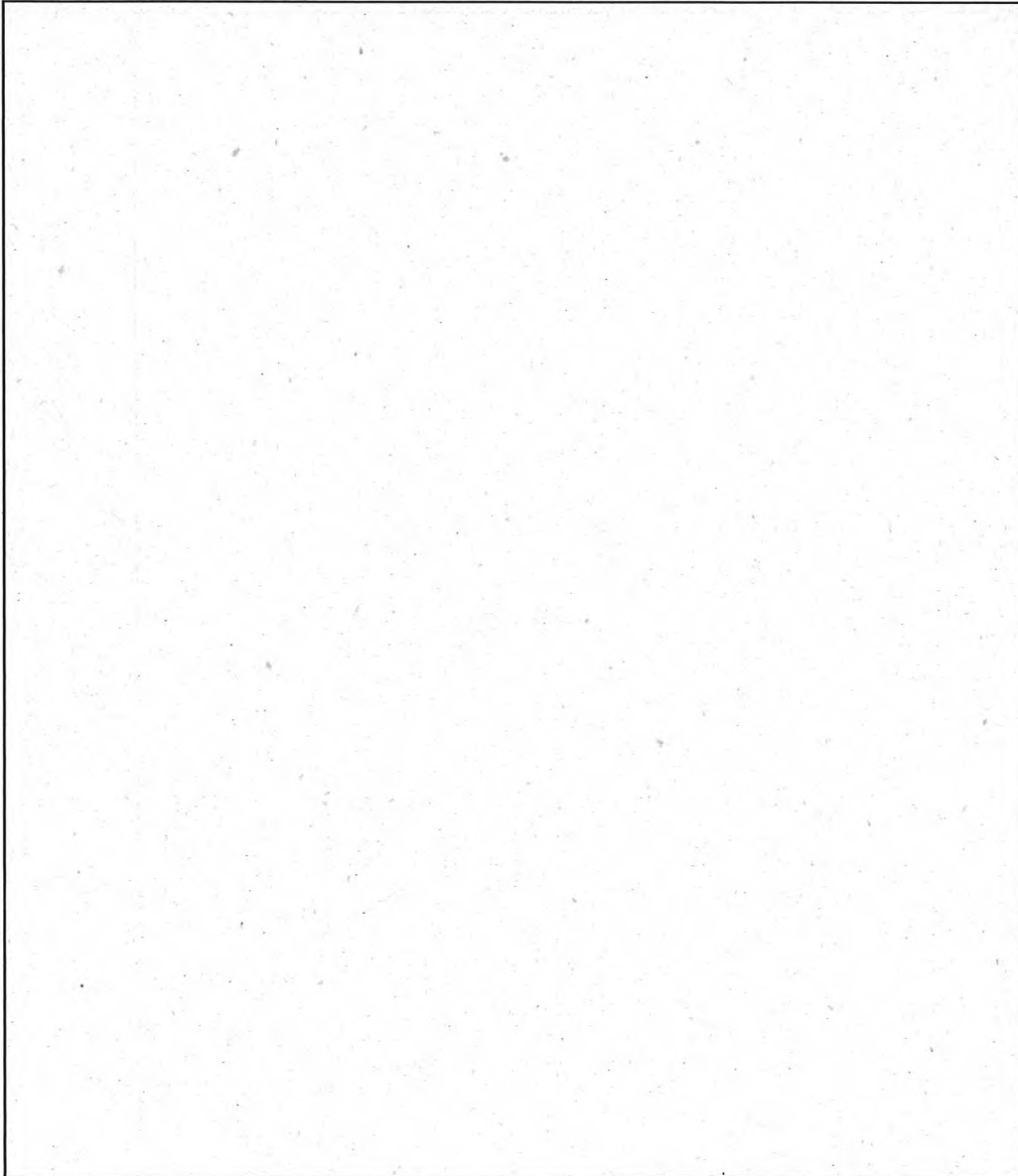
koopkrachtinstrumentarium (fiscaliteit, toeslagen, uitkeringen) als naar opties om meer gericht steun te bieden voor de hoge energierekening:

- Aanpassingen in de energiebelasting (bijv. een extra schijf);
- Gerichtere vormen van het prijsplafond (bijv. afhankelijk maken van inkomen);
- Het opstellen van een energietoeslag;
- Verleggen van (een deel van) de energierekening naar verhuurder;
- Instellen noodleverancier (met lagere tarieven);
- Centrale inkoop van gas.

2. Stand van gesprekken met sociale partners (mondeling)

Kenmerk

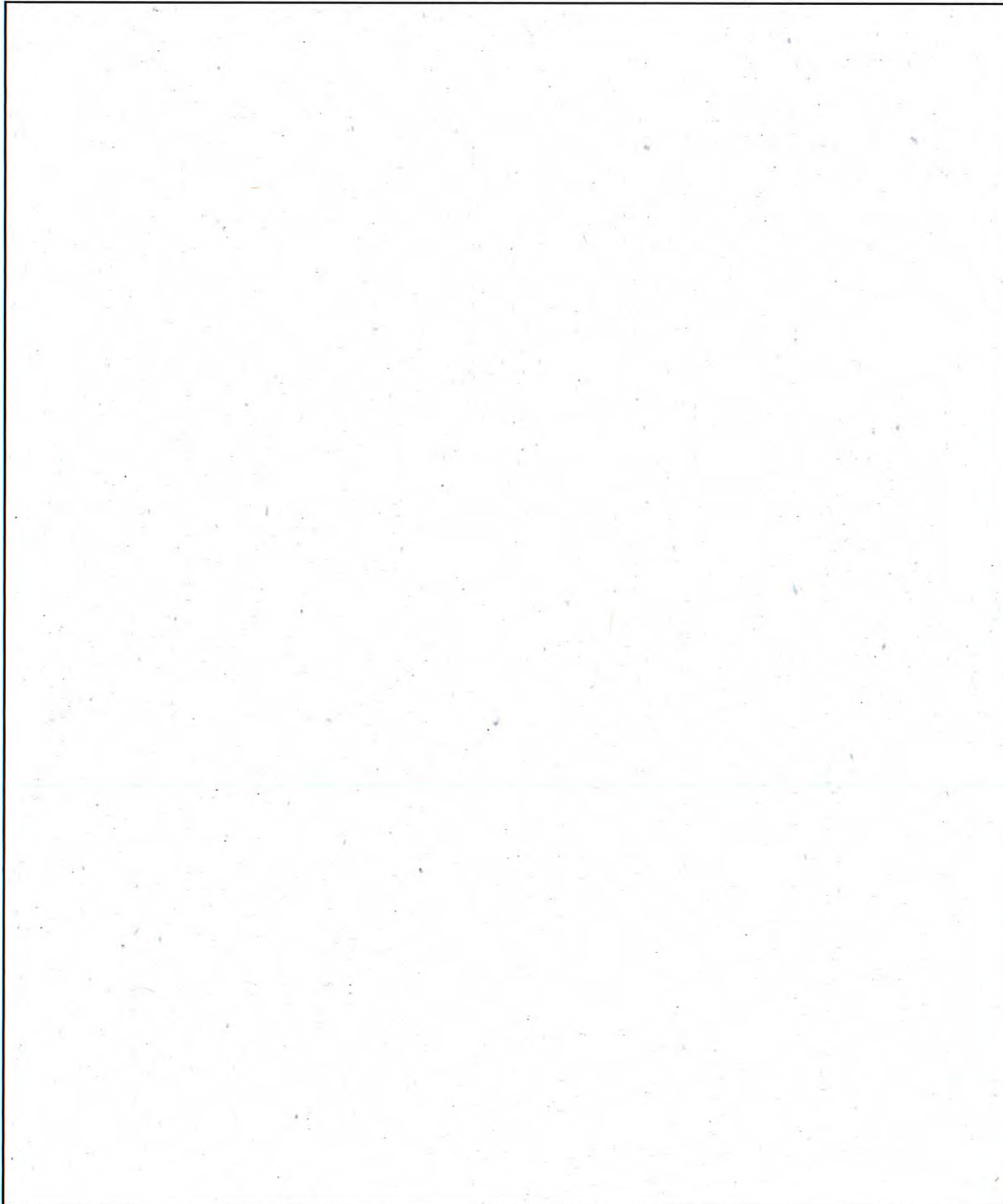
GED-AEP / 25670856

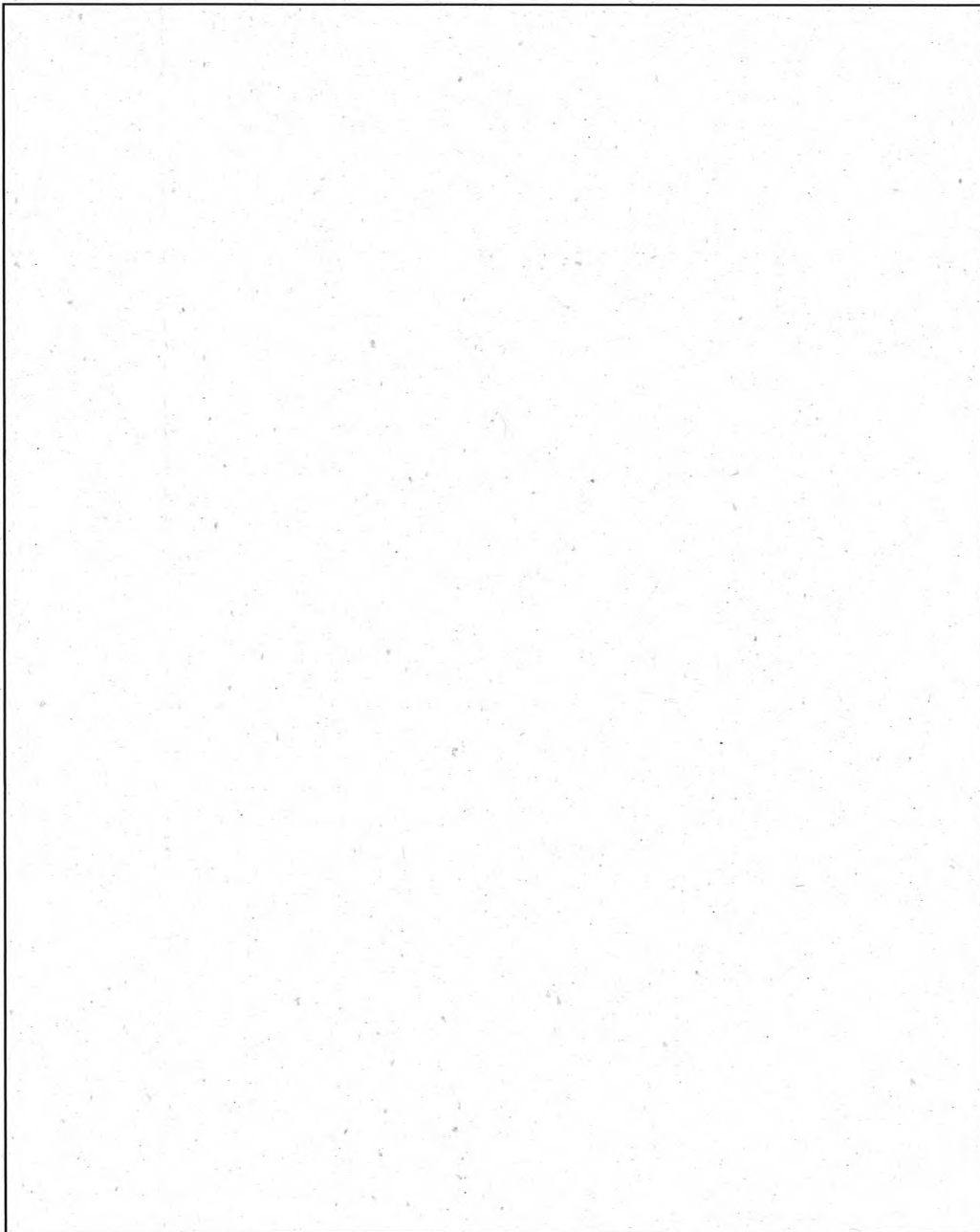
3. Proces richting voorjaar (mondeling)

Kenmerk
DGED-AEP / 25670856

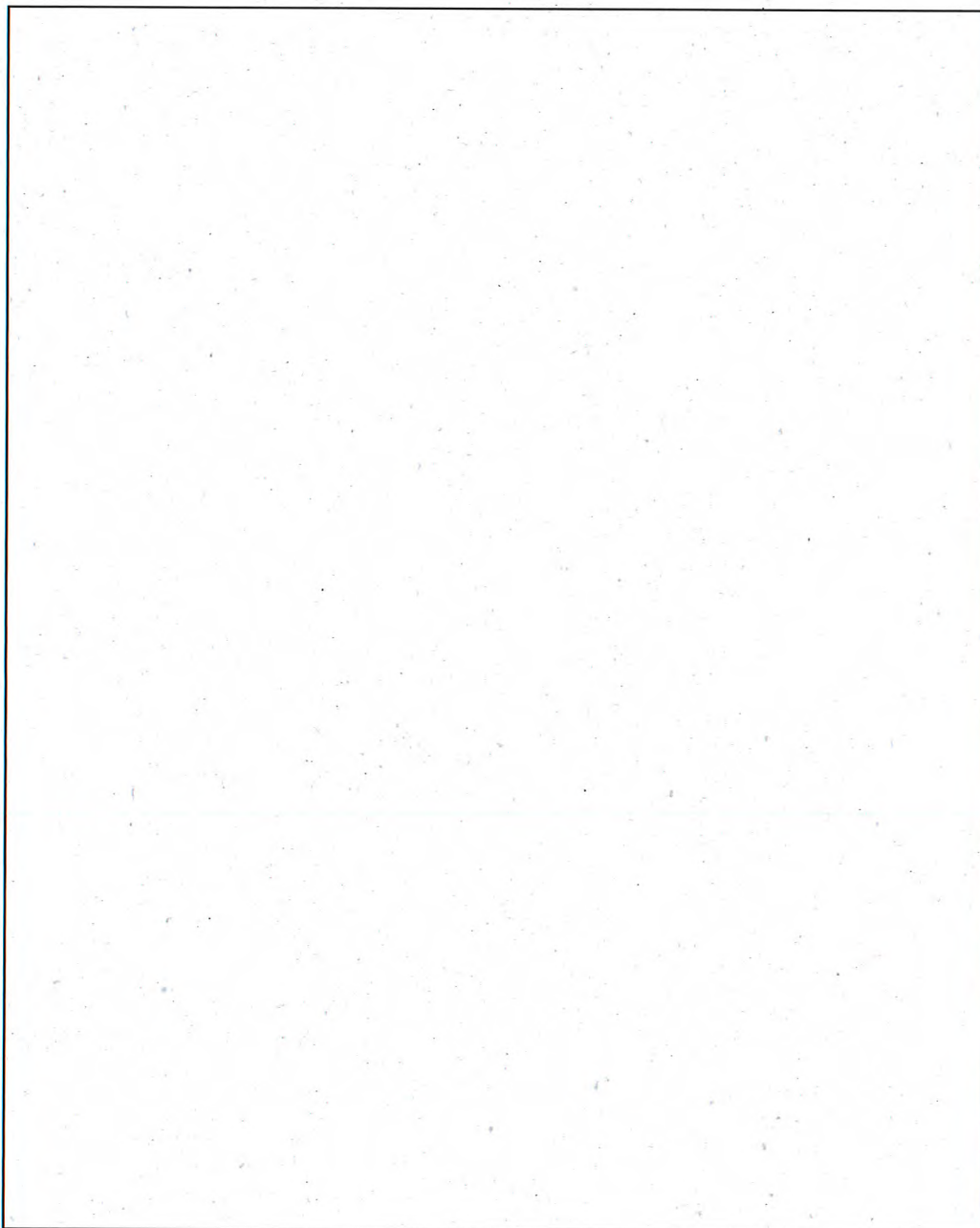
Mondeling punt MKE t.a.v. blokaansluitingen

Kenmerk
DGED-AEP / 25670856

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

Kenmerk
DGED-AEP / 25670856

TER ADVISERING

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Minister voor Klimaat en Energie
CC de Staatssecretaris voor Mijnbouw

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Algemene Economische
Politiek

Auteur

Datum
13 februari 2023

Kenmerk
DGED-AEP / 26350719

nota

Politieke vierhoek 14 februari 2023

Kopie aan

Parafenroute

DG E&D

Directeur AEP

MT AEP

DG K&E

BBR

Bijlage(n)

Aanleiding

Op dinsdag 14 februari 2023 neemt u (MEZK en MKE) tussen 10.30 en 11.30 uur deel aan de politieke vierhoek. MEZK wordt begeleid door MKE door In deze nota treft u per agendapunt de advisering aan.

Agenda

1. Kamerbrief verkenning instrumenten gerichte ondersteuning huishoudens kwetsbaar voor hoge energieprijzen na 2023
2. Memo concept wetsvoorstel toekomstig stelsel Box 3
3. Memo voortgangsbrief arbeidsmarkt

Ontvangen BBR

1. Kamerbrief verkenning instrumenten gerichte ondersteuning huishoudens kwetsbaar voor hoge energieprijzen na 2023

Aanleiding

In voorbereiding op de Voorjaars- en Augustusbesluitvorming worden maatregelen uitgewerkt voor compensatie van huishoudens die kwetsbaar zijn voor hoge energieprijzen na afloop van de koopkrachtmaatregelen en het prijsplafond. In de politieke vierhoek van 10 januari heeft u, naar aanleiding van de motie-Van der Lee/Kathmann, besloten de Kamer eind februari te informeren over het narratief en een 'menukaart' met mogelijke maatregelen die worden verkend.

* liever Bel verlagings
dan toeslagen /
subsidies
* OK Kaaidacht
* midden groep
* Dekking: jeep
lastverwaas

Bespreekpunten

- Bent u akkoord met de brief?
- Wenst de politieke vierhoek deze brief in de MR van 17 of 24 februari te behandelen? De brief zal voor eind februari naar de Kamer verstuurd worden.

Advies

- **MEZK en MKE:** Instemmen met Kamerbrief en bespreking MR 24 februari.
- **MKE:** u kunt opmerken sterk te hechten aan publieke uitvoering: compensatie voor kwetsbare huishoudens is immers een publieke taak. De brief zegt nu "idealiter door publieke uitvoeringsorganisaties", terwijl het huidige prijsplafond een forse ingreep is in de bedrijfsvoering van private energiemaatschappijen. Daarbij kunt u aangeven dat de energiebedrijven ook bij u aangegeven hebben dat zij niet nog een jaar een vorm van prijsplafond willen uitvoeren. We dienen te zoeken naar een structurele oplossing, in plaats van een tijdelijke.

Kernpunten

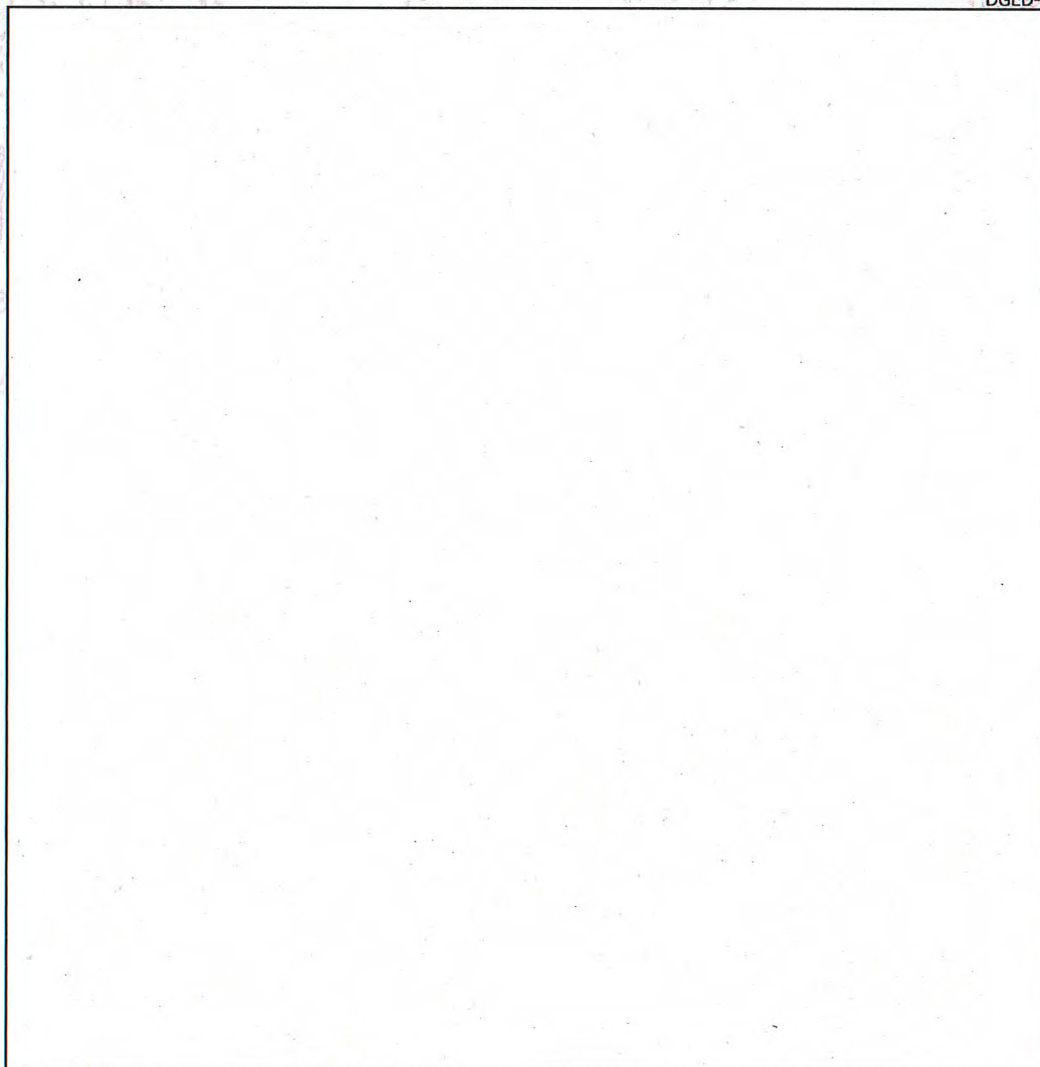
- De brief is tot stand gekomen in een ambtelijke stuurgroep (AZ, BZK, EZK, FIN en SZW). De brief dient voor eind februari naar de Kamer verstuurd te worden. Vanwege de brede ambtelijke afstemming worden er geen bespreekpunten in de MR verwacht en is 24 februari tijdig genoeg.
- De brief wordt ondertekend door u (MEZK en MKE), MFIN, MSZW, MAPP, MVRM, en beide SFIN's.
- In de brief is een balans gevonden tussen het schetsen van opties enerzijds en het temperen van verwachtingen anderzijds. De brief bevat opties op hoofdlijnen, maar benoemt op twee plekken dat sommige maatregelen uiteindelijk op korte termijn niet uitvoerbaar kunnen zijn (midden pagina 3 en bovenaan pagina 5). De opties worden genoemd in zes groepen: bestaand (koopkracht)instrumentarium, aanpassingen energiebelasting, energietoeslag, gerichte vormen van het prijsplafond, maatregelen op de energiemarkt, maatregelen lasten huurders.
- In de stuurgroep benadrukken ambtelijk FIN en SZW de voorkeur voor gerichte vormen van het prijsplafond; uitvoeringstechnische bezwaren vanuit EZK worden weggewuifd. Ook denken FIN en SZW dat de energiebedrijven gewoon overtuigd kunnen worden om nog een jaar

publieke uitvoerende te spelen. De impact op de bedrijfsvoering van energiebedrijven moet echter niet worden onderschat.

- Bovendien is een belangrijk element voor publieke uitvoering dat private uitvoering nooit voldoende gericht kan zijn op de doelgroep die we uiteindelijk willen helpen; de huishoudens die hun rekening niet kunnen betalen. Daarvoor is immers ook inzicht in de inkomenssituatie nodig, waarover leveranciers niet beschikken.
- Op verzoek van Financiën bevat de brief een korte passage dat een deel van de huidige koopkrachtondersteuning nog ongedekt is (pagina 3). Dit is wat ons betreft niet nodig, maar de passage is zeer feitelijk opgeschreven, er worden geen dekkingsopties genoemd en het dekken wordt als 'uitgangspunt' gepresenteerd.
- Op verzoek van ambtelijk SZW en EZK is een passage over Caribisch Nederland opgenomen.

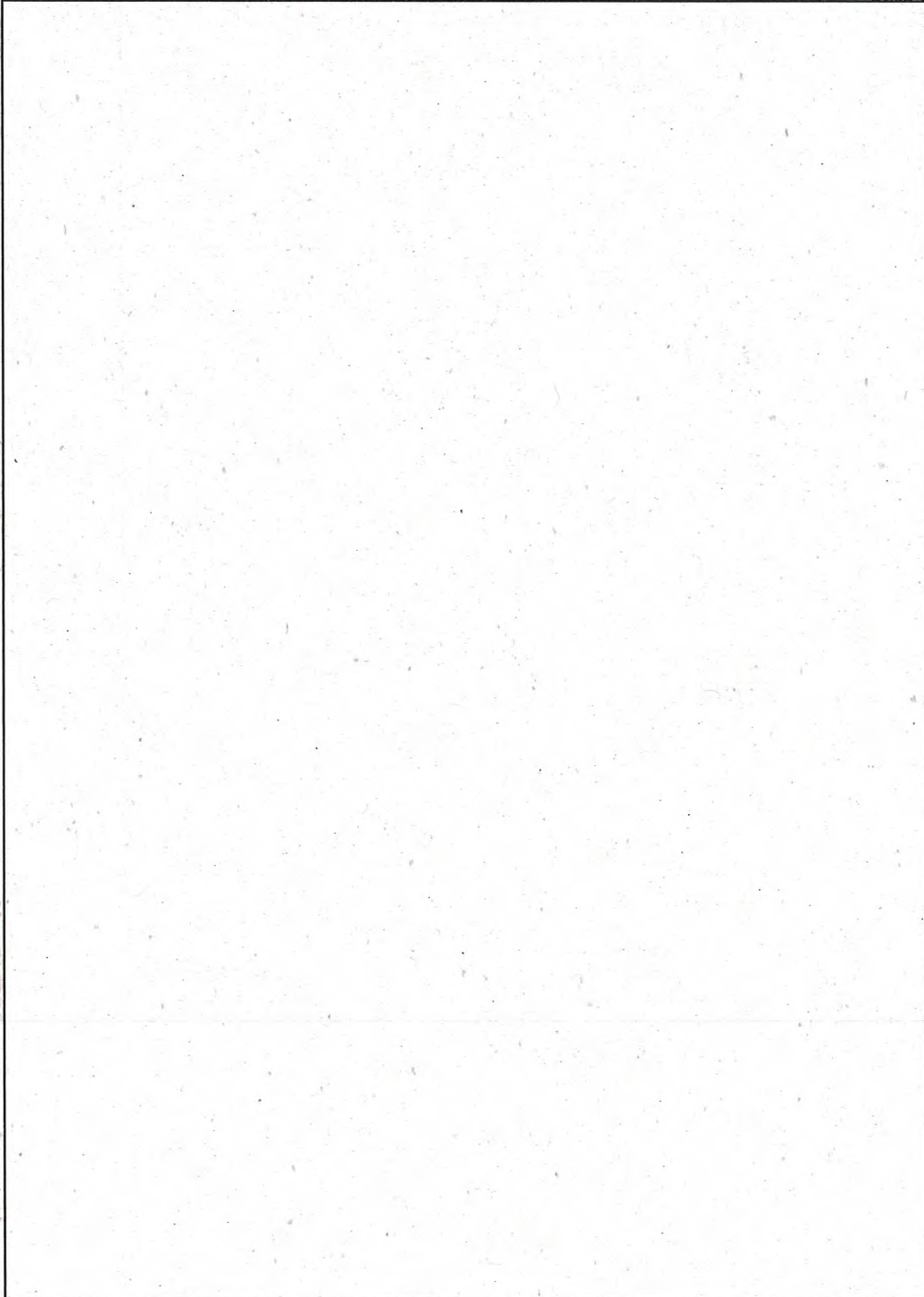
2. Memo concept wetsvoorstel toekomstig stelsel Box 3

Kenmerk
DGED-AEP / 26350719

3. Memo voortgangsbrief arbeidsmarkt

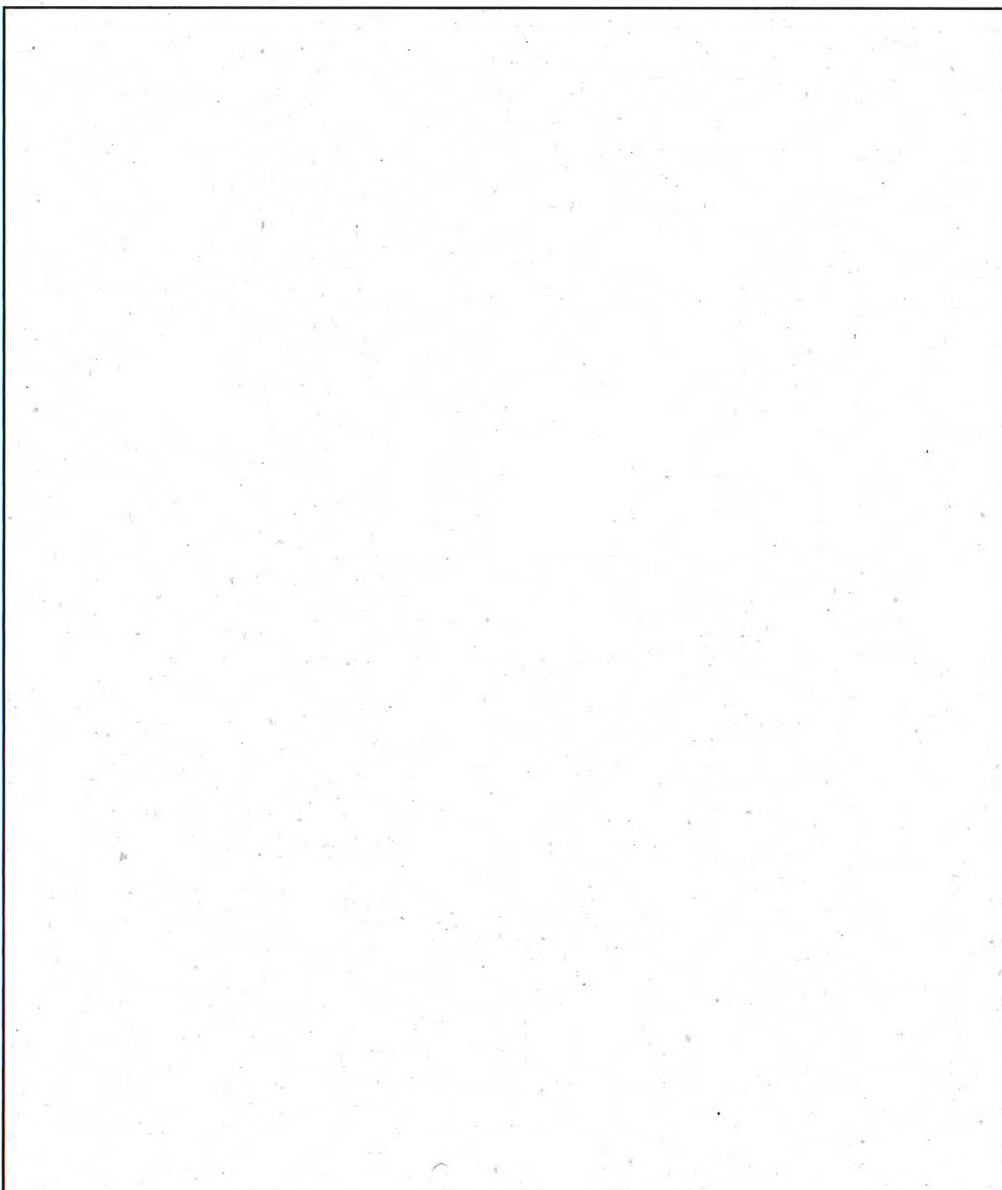
Kenmerk
DGFD-AEP / 26350719

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

enmerk
GED-AEP / 26350719

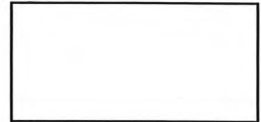

TER ADVISERING

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Aan de Minister voor Klimaat en Energie
CC de Staatssecretaris voor Mijnbouw

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

Datum
6 maart 2023

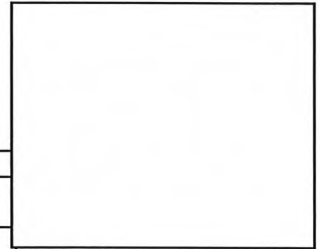
Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

nota

Politieke vierhoek 7 maart 2023

Parafenroute

DG E&D	MT AEP	Wvd. DG K&E
MT K&E	BBR	

Bijlage(n)

Aanleiding

Op dinsdag 7 maart neemt u van 11.00 tot 11.30 uur deel aan de politieke vierhoek. MEZK wordt begeleid door [redacted] MKE door [redacted] In deze nota treft u per agendapunt de advisering aan.

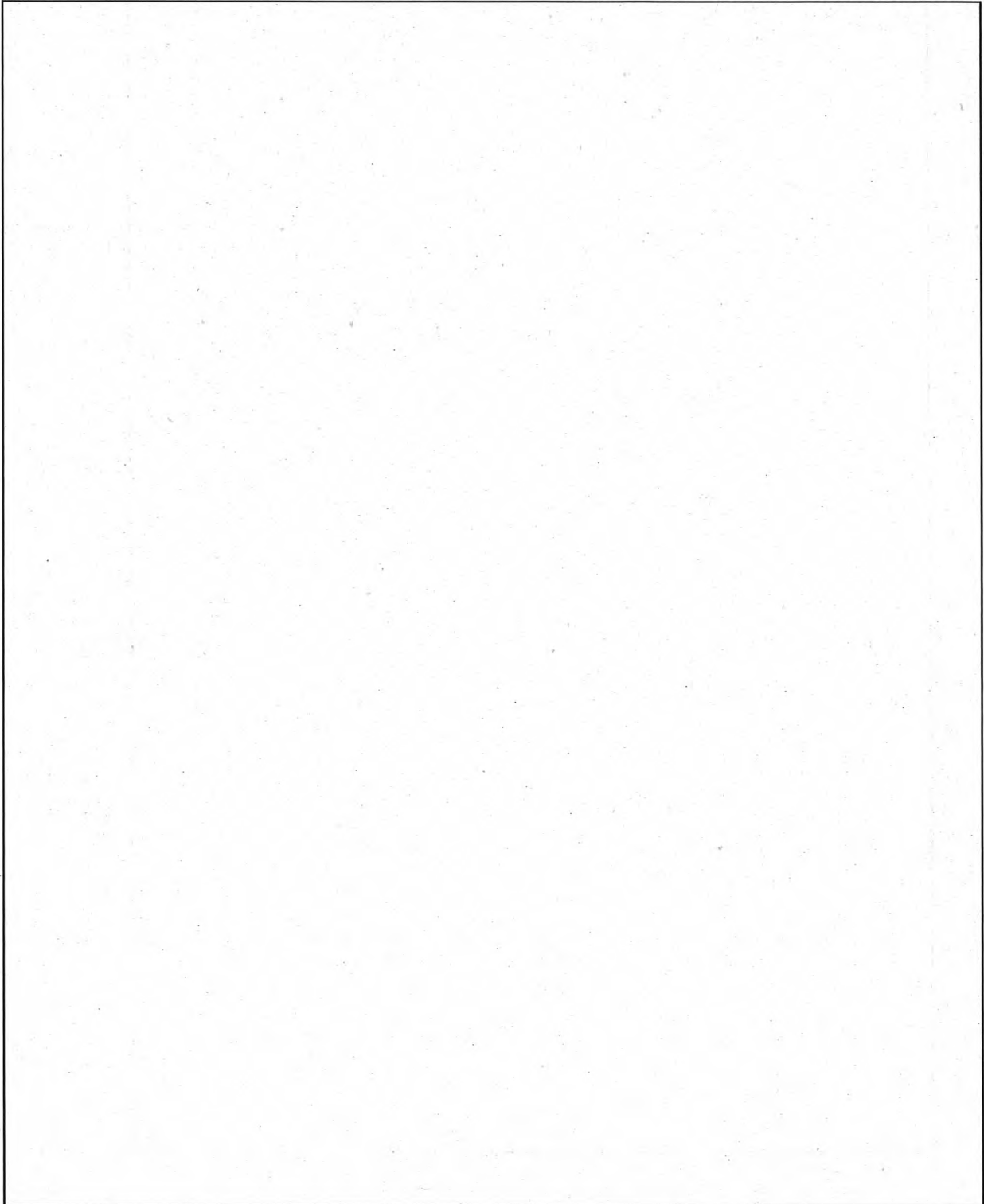
Agenda

- 0. Toelichting CEP-cijfers en woordvoeringslijn
- 1. Oplegger bij afwegingskader van de strategie
- 2. Betalingsregeling coronabelastingenschuld
- 3. Voorjaarsbesluitvorming inkomsten
- 4. Inframarginale heffing

Ontvangen BBR

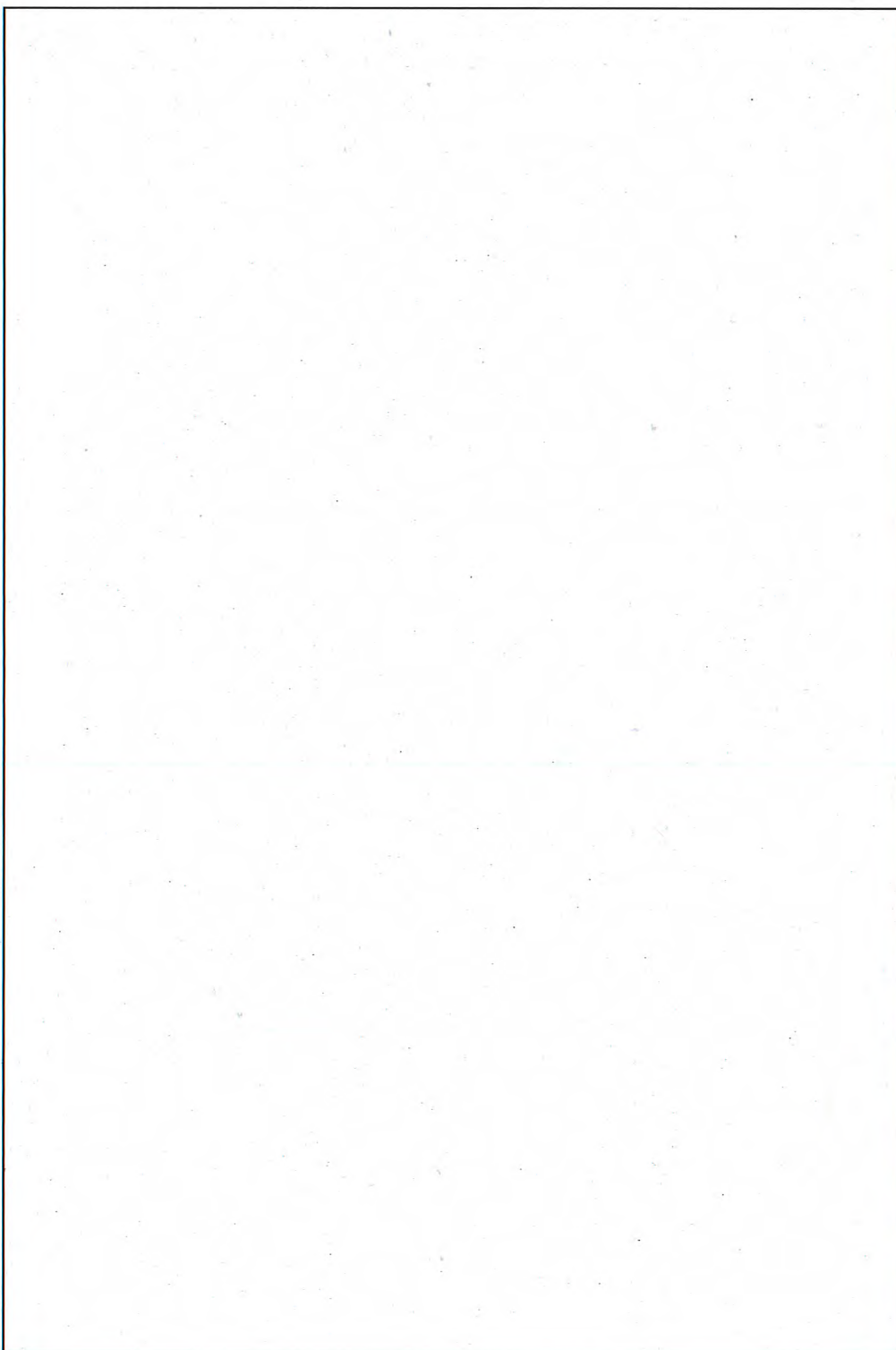
0. Toelichting CEP-cijfers en woordvoeringslijn

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

1. Oplegger bij afwegingskader van de strategie

Beslispunt 1

Narratief: Deelt u het beeld dat de uitdaging wat betreft koopkracht in de voorjaarsbesluitvorming driedelig is: 1. bestaanszekerheid in den brede, 2. hoe om te gaan met meerjarig hoge energieprijzen en 3. de onzekerheid van een plotse sterke stijging van de energieprijzen?

Advies

MEZK en MKE

- U kunt noemen dat u voor de voorjaarsbesluitvorming het zwaartepunt vindt liggen bij hoe de verwachte koopkrachtval voor huishoudens met lage en lage middeninkomens opgevangen wordt. Een duidelijke afbakening van welke groep voor hun bestaanszekerheid niet zonder steun kan, mist.
- Het negatieve effect van het wegvallen van de toeslagen uit het incidentele koopkrachtpakket is groot. Maatregelen rond energiekosten zijn slechts een doekje voor het bloeden, doordat de hoge energieprijzen nu beginnen door te werken in de overige kosten van levensonderhoud (w.o. boodschappen en kleding).
- U kunt bespreken wat u in het voorjaar wil besluiten, gegeven dat het koopkrachtbeeld en daarmee de definitieve besluitvorming pas in augustus plaatsvindt.

MKE

- De onzekerheid voor energieprijzen (3) blijft relevant, maar is onvergelykbaar met de situatie in de zomer van 2022. Het kabinet en de EU hebben maatregelen getroffen (gecoördineerde inkoop, Europees prijsplafond en LNG-invoerterminals), en huishoudens hebben inmiddels een jaar de tijd gehad om te anticiperen op de hogere prijzen.
- De beste manier om te gaan met hoge energieprijzen is verduurzaming en structurele vraagreductie. Dit bevordert de betaalbaarheid van de energierekening en schokbestendigheid. Ook langer lopende contracten voor consumenten en verplichte hedging door leveranciers dragen hieraan bij. Maatregelen die ingrijpen in de energieprijzen zijn daarom in principe niet wenselijk.

Beslispunt 2

Instrumenten: In het afwegingskader onderaan deze nota en de bijgevoegde fiches is een aantal instrumenten beschreven en is een eerste stap in de uitwerking gezet. Ontbreekt er op dit moment informatie in de fiches die nodig is voor besluitvorming? Welke instrumenten acht u kansrijk om verder uit te werken?

Advies

MEZK en MKE

- U kunt stellen dat het aantal maatregelen dat gericht ingezet kan worden beperkt is. Ook is de uitvoerbaarheid vaak onzeker. U kunt zodoende aangeven voorkeur te hebben voor maatregelen via het reguliere koopkrachtinstrumentarium, gezien de koopkrachtproblematiek en het armoedeprobleem zich niet meer primair bevindt in het energiedomein.
- Op basis van het overzicht in de notitie kunt u de volgende instrumenten als meest kansrijk noemen:
  - Energietoeslag via de gemeenten (Belastingdienst kan een energietoeslag in het reguliere toeslagenstelsel pas met ingang van 2025 invoeren).
  - Compensatie via zorg- of huurtoeslag, omdat deze behoorlijk gericht bij de groepen die extra inkomensondersteuning nodig hebben terecht komen. Tevens houdt dit de verduurzamingsprikkel in stand.
    - Mocht FIN aankaarten dat hogere toeslagen niet in lijn zijn met de wens om toeslagen uit te faseren, dan kunt u daar tegenin brengen dat we hier praten over tijdelijke maatregelen. Afbouw kan indien nodig meelopen in het bredere uitfaseertraject voor de toeslagen. Concrete plannen hiervoor moeten immers nog worden uitgewerkt.
  - Een vangnetregeling in de vorm van een noodfonds (publiek of privaat).
  - Als er een wens is om iets voor verlaging van de energierekening uit te werken dan voorkeur voor EB-maatregelen. De energiebelastingmaatregelen zijn goed uitvoerbaar en hebben een direct effect op de energierekening. De voorkeursoptie is verhoging van de belastingvermindering. Deze is weliswaar generiek, maar houdt de verduurzamingsprikkel in stand.
  - De maatregel voor huurkorting bij een huurwoning met label E, F, of G kan worden ingezet als financiële prikkel voor woningcorporaties om versneld te verduurzamen.

MKE

- Daarnaast kunt u blijven benadrukken dat de verduurzaming van woningen de meest structurele oplossing biedt voor de hoge energierekening. U en MVRO werken aan een voorstel hiervoor met o.a. een uitbreiding van de inzet van energiefixers voor kwetsbare huishoudens en het versneld isoleren van woningen met de slechtste energielabels in kwetsbare buurten via het Nationaal Isolatieprogramma (NIP).
- U kunt daarnaast aangeven dat het onwenselijk is om een overheidstaak, namelijk sociale zekerheid, te beleggen bij private partijen (energiemaatschappijen). Daarom verdienen maatregelen die publiek uitgevoerd kunnen worden (reguliere koopkrachtopties, toeslagen, EB-opties, opties in de huren) de voorkeur boven maatregelen die privaat uitgevoerd moeten worden (prijsplafonds).
- Voor wat betreft de prijsplafonds kunt u naast de voorkeur voor publieke uitvoering ook aangeven dat het vanuit proportionaliteit en uitvoering beter is om een slimme combinatie van parameterwijzigingen (toeslagen, energiebelasting) in te zetten, dan een complexe ingreep (prijsplafonds) als deze hetzelfde resultaat bereiken. Voor een prijsplafond zijn zware ingrepen in de energiemarkt nodig (zoals margetoets) die de concurrentie in de markt verzwakken en bepaalde, met name nieuwe, maatschappijen benadelen. Daarnaast hebben prijsplafonds een sterk negatieve invloed op de prikkel om te verduurzamen.

Beslispunt 3

Gesprekken energieleveranciers en vervolg: Heeft u interesse in het verder verkennen van de varianten van prijsplafonds? Zo ja, wilt u een verkennend gesprek aangaan met energieleveranciers over de mogelijkheden om een prijsplafond uit te voeren?

Advies

MKE

- U kunt benadrukken dat prijsplafonds juridische, (afhankelijk van verlenging staatssteunkaders EU) uitvoeringstechnische (vereist medewerking energiemaatschappijen), en inhoudelijke (verslechtert prikkel verduurzaming, niet proportioneel bij huidige energieprijzen) nadelen hebben.
- Gerichtte, inkomensafhankelijke, prijsplafonds lijken met de kennis van nu uitgesloten voor 2024.
- U kunt eventueel aangeven dat u wel het nut inziet van het verder ontwikkelen van een variant van het prijsplafond als terugvaloptie, om deze gereed te hebben in augustus bij een uiterst geval van extreem hoge energieprijzen. Hierbij moet wel de kanttekening worden geplaatst, dat uit alles wat tot nog toe is gewisseld, niet volgt dat een gerichtere vorm van het prijsplafond in dat tijdpad vormgegeven kan worden voor 2024. Een eventuele terugvaloptie gaat om een vergelijkbaar instrument als wat dit jaar is ingezet, hetgeen om bovenstaande redenen niet wenselijk is.
- Een gesprek met energieleveranciers lijkt op dit moment echter niet opportuun. Eerst is politieke besluitvorming nodig om te komen tot een of twee in potentie uitvoerbare en gewenste varianten. Er zijn geen bezwaren tegen een gesprek op een later moment, als er bijvoorbeeld meer zekerheid is over de juridische mogelijkheid voor een generiek prijsplafond in 2024. Er lopen tevens periodieke gesprekken tussen EZK en energieleveranciers op ambtelijk niveau.

Toelichting

Onderbouwing mogelijke inzet koopkrachtmaatregelen

- Het nemen van gerichte maatregelen voor inkomensgroepen die steun nodig hebben is in de uitvoering complex. Binnen inkomensgroepen slaan de hogere energiekosten wisselend neer. Beleidsopties die energieverbruik direct koppelen aan inkomen zijn in de praktijk vrijwel onuitvoerbaar (Belastingdienst kan de gegevens niet goed koppelen).
- Aanvullende maatregelen lopen bij voorkeur via het reguliere koopkrachtinstrumentarium gezien de koopkrachtproblematiek en het armoedeprobleem zich niet primair meer bevindt in het energiedomein. Dit is in lijn met het CPB advies uit de stresstest (juni 2022) om structurele maatregelen te nemen gericht op het verminderen van armoede en versterken van de bestaanszekerheid in de laagste inkomensgroepen.
- Voor de lage (midden)inkomens lijkt een geleidelijke afbouw van de incidentele verhogingen van de zorg- en huurtoeslag, in combinatie met een nieuwe eenmalige energietoeslag via gemeenten, de meest gerichte oplossingsroute.
- Aanvullend kan gekeken worden naar opties die het netto besteedbaar inkomen voor deze groep structureel verhogen. Als dit ook een lagere belastingdruk voor hogere inkomens tot gevolg heeft, kan ervoor gekozen worden om dit deels terug te sluisen via aanpassingen in bijvoorbeeld de arbeidskorting of de belastingtarieven. Dit voorkomt brede inkomensverruiming, die de inflatie verder kan opdrijven.

Krachtenveld

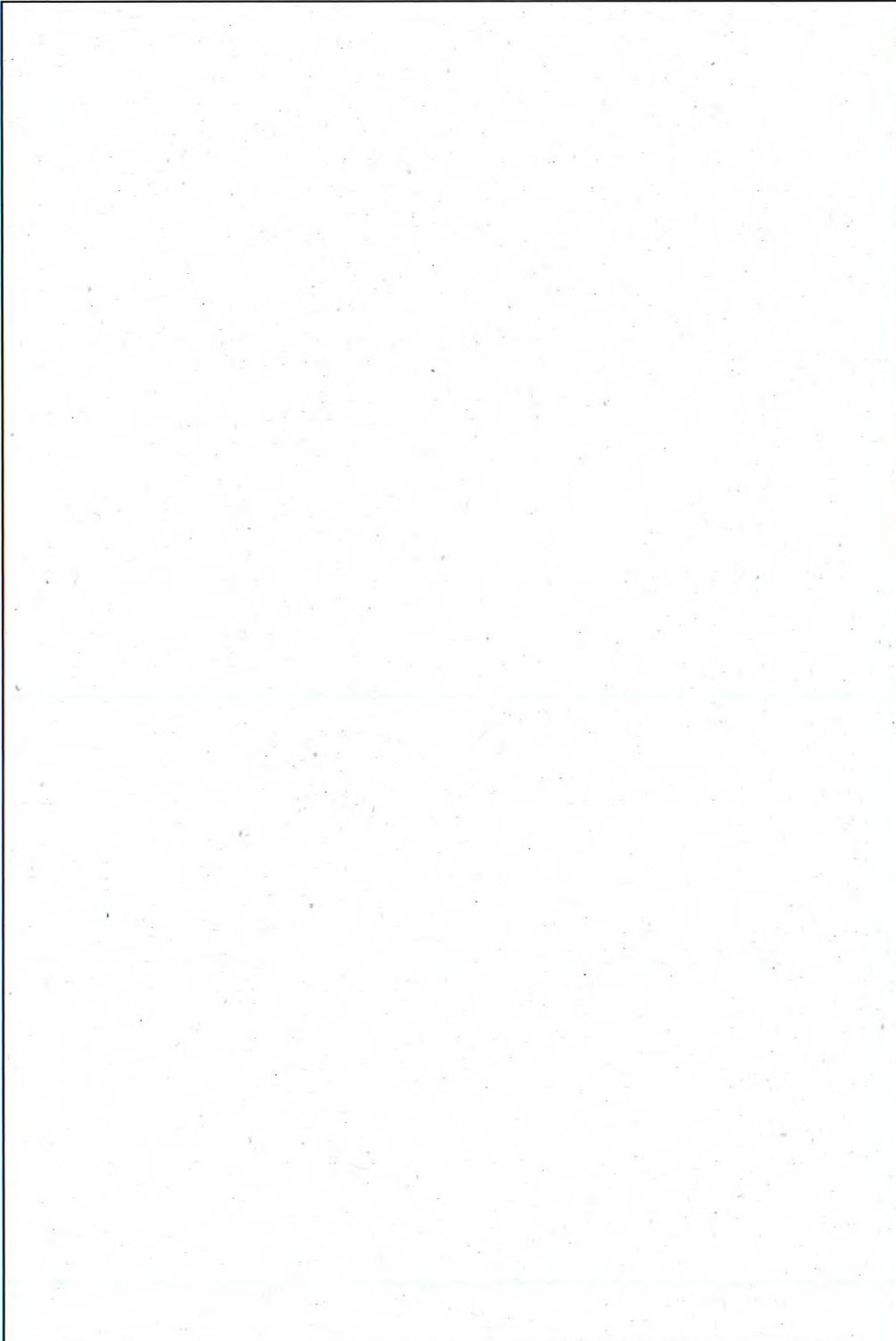
- Het is de verwachting dat FIN en SZW nog steeds voorstander zullen zijn van het continueren van een prijsplafond in een minder ingrijpende vorm (minder generiek of minder omvangrijk). Voor FIN vormt onzekerheid het kernpunt van de discussie. Anders dan vorig jaar zijn er nu ook weer vaste contracten waarmee mensen onzekerheid over hun energierekening kunnen verminderen.
- BZK zal, indien zij aanschuiven, het belang van verduurzaming onderstrepen. BZK is tegen koopkrachtondersteuning via de huurtoeslag.
- DNB zal mogelijk aangeven dat de integraliteit van besluitvorming van belang is. Instrumenten gericht op het energiedomein moeten in samenhang gezien worden met de algemene koopkrachtreparatie. DNB heeft daarnaast een analyse gepubliceerd die toont dat de groep huishoudens met het risico op energie-armoede vrijwel volledig overeenkomt met de groep huishoudens met risico op armoede. Dit suggereert dat er weinig onderbouwing is voor ondersteuning via de energierekening i.p.v. regulier armoedebeleid.

Pakket verduurzaming gebouwde omgeving

- In de oplegnota staat genoemd dat een deel van de dekking van de voorstellen voor de versnelling van de verduurzaming gebouwde omgeving, uit het Klimaatfonds komt (betreft kasschuif EUR 100 mln voor het NIP). Hierover is echter nog geen overeenstemming. U (MKE) bespreekt dit 8 mrt met MVRO tijdens het kwartaaloverleg gebouwde omgeving.

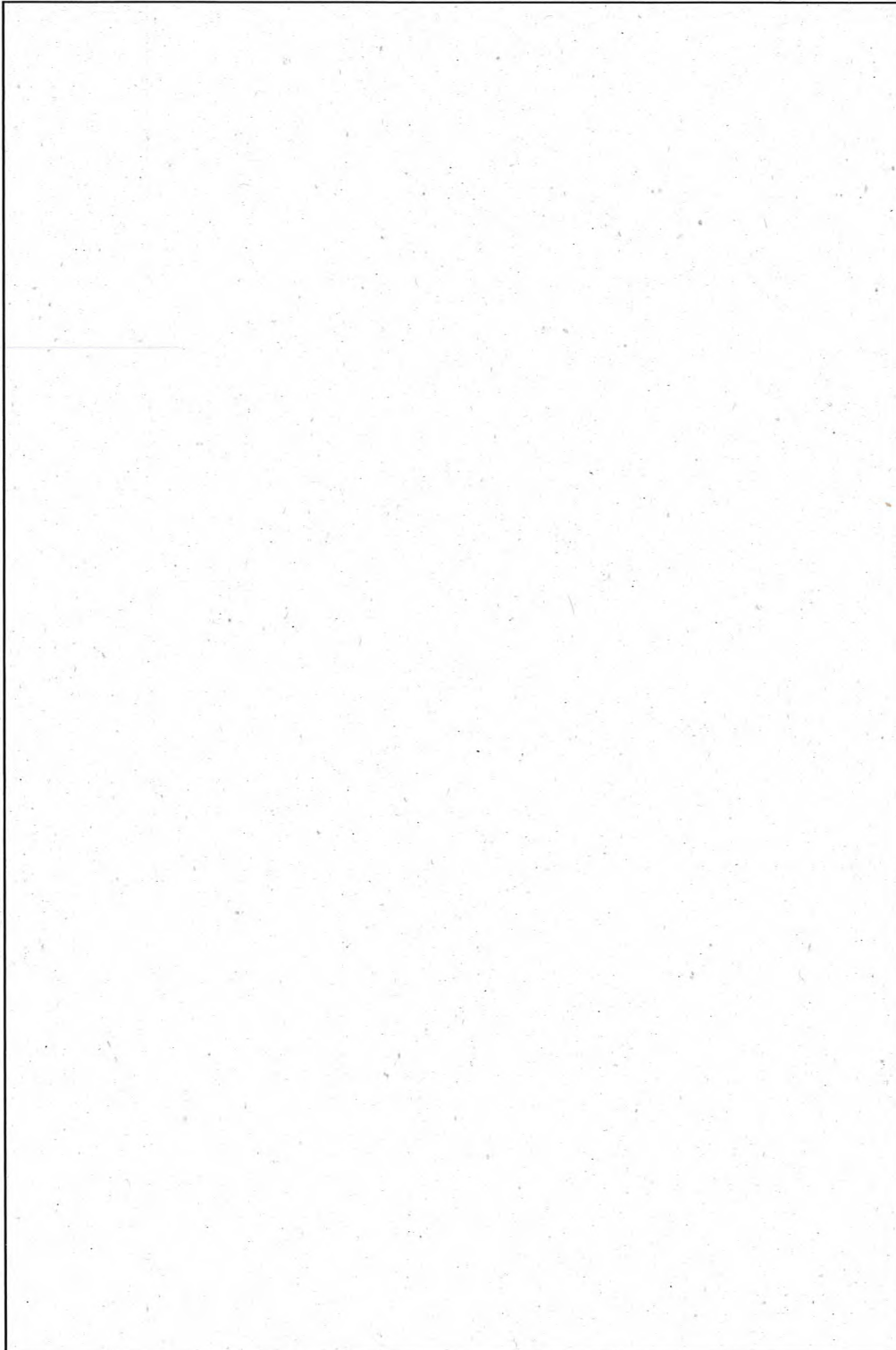
2. Betalingsregeling coronabelastingschuld

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

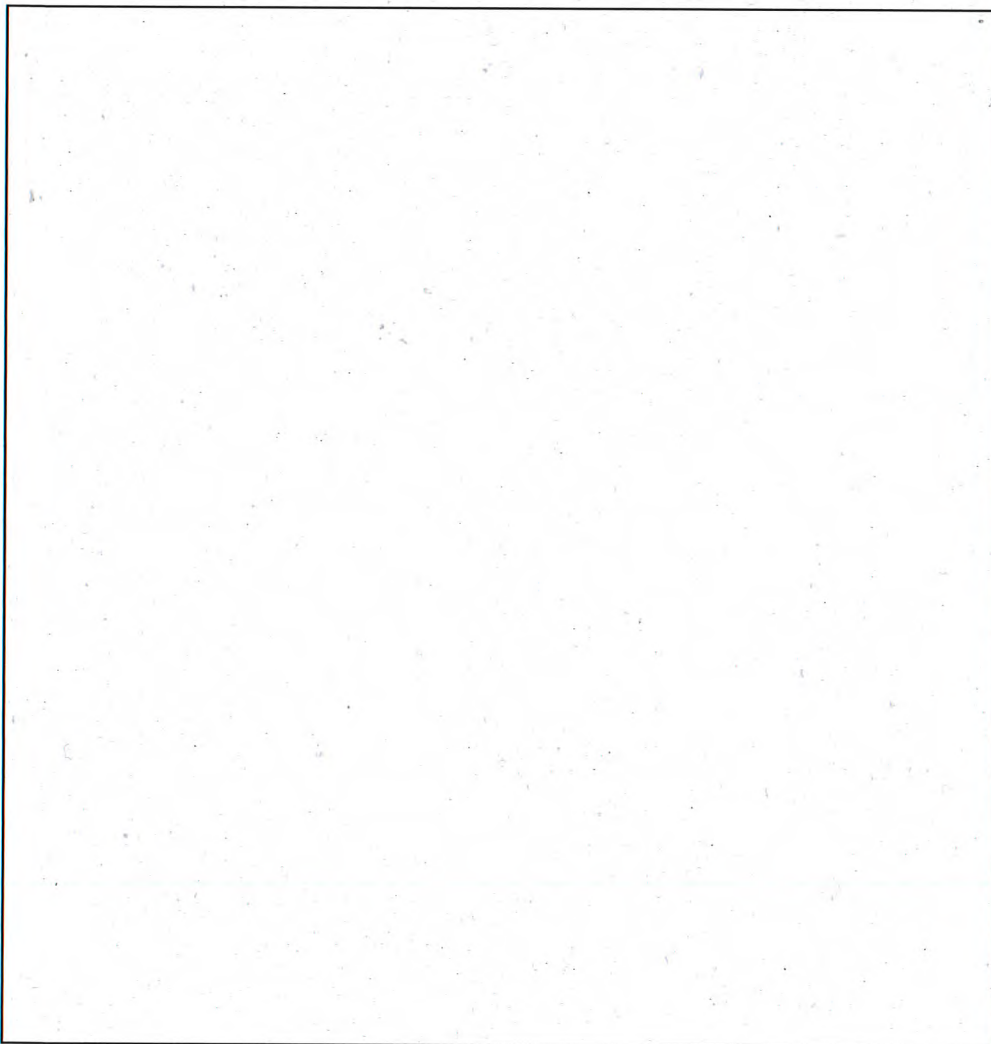
3. Voorjaarsbesluitvorming inkomsten

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

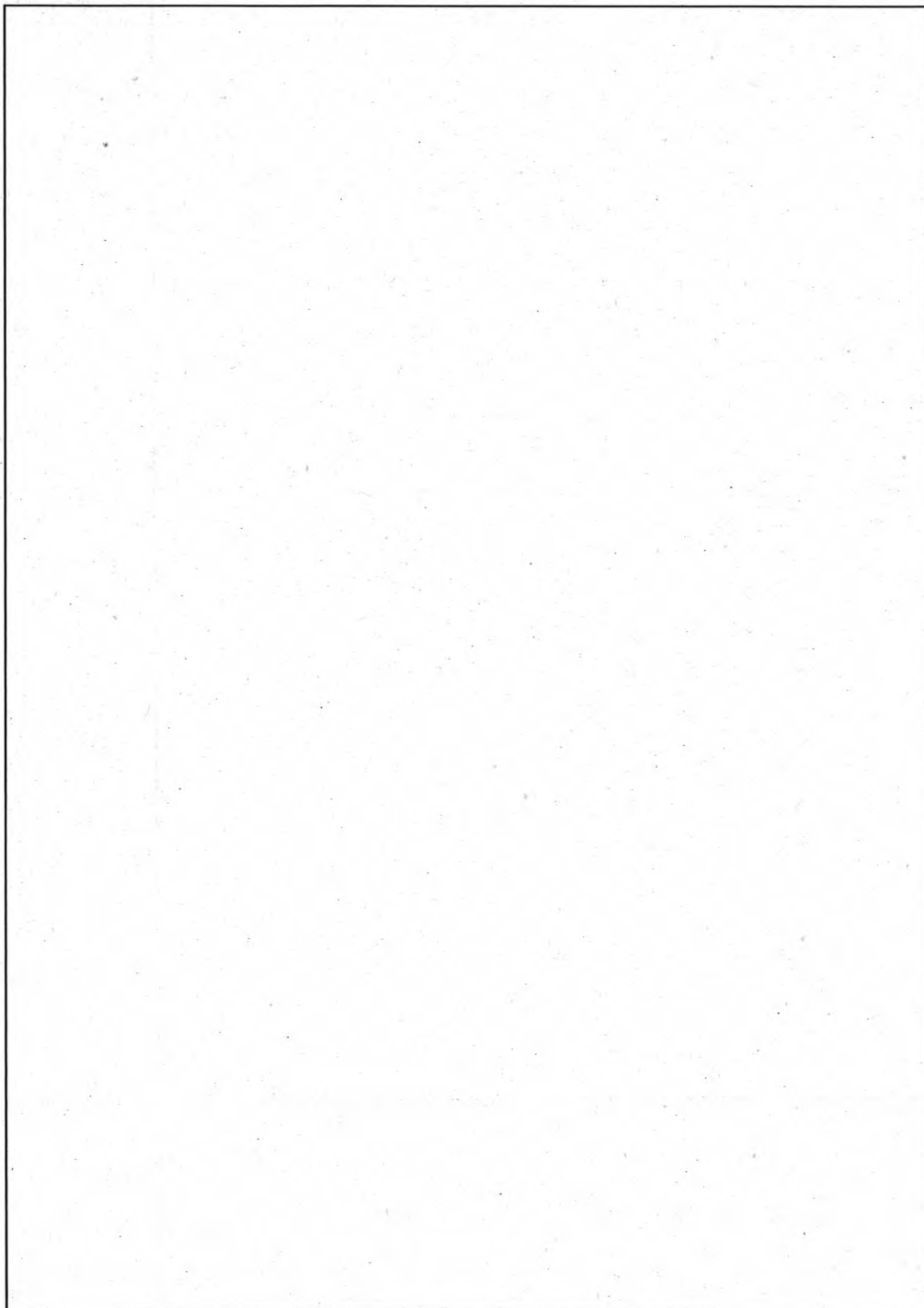
**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

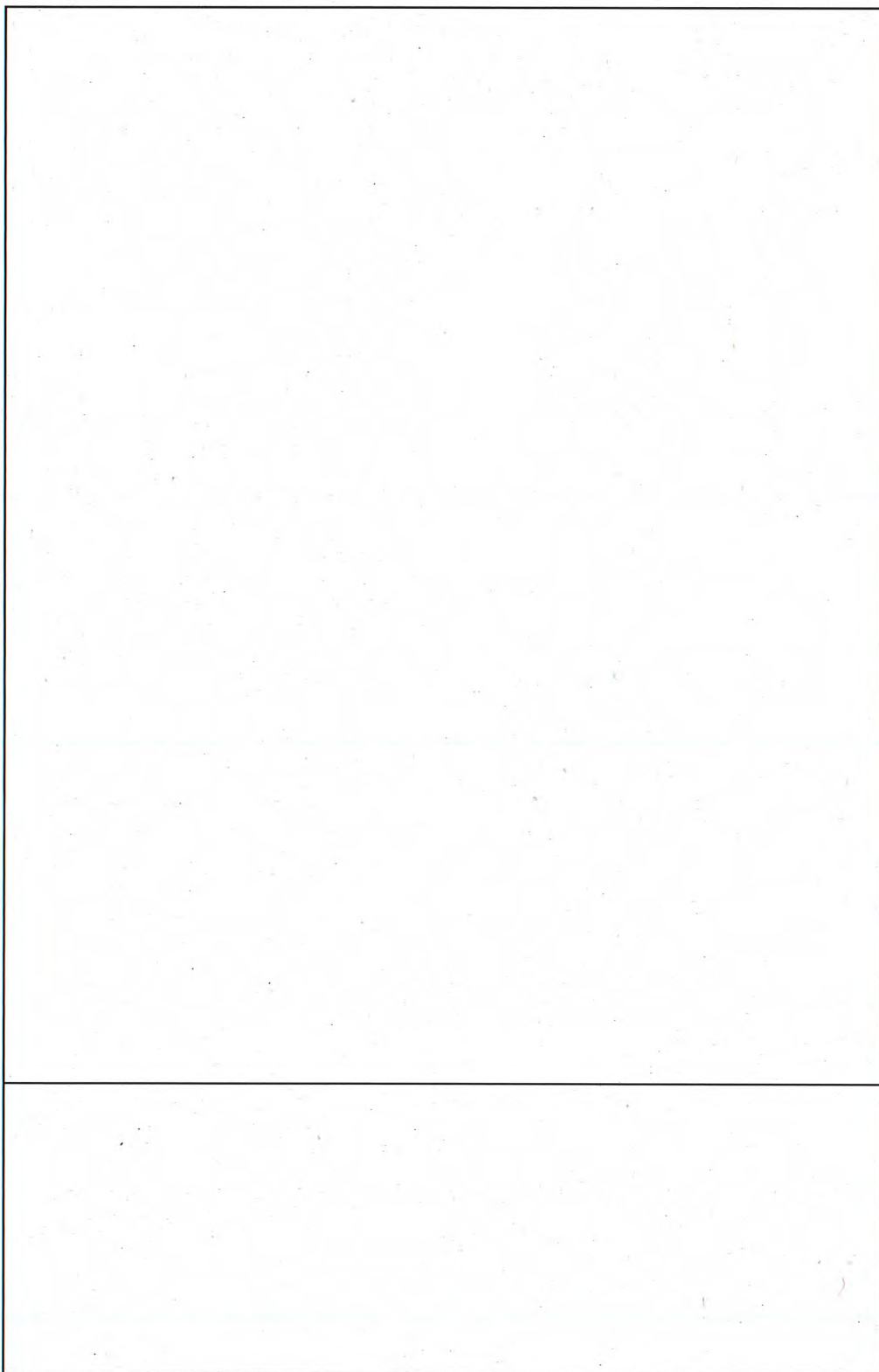
4. Inframarginale heffing

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

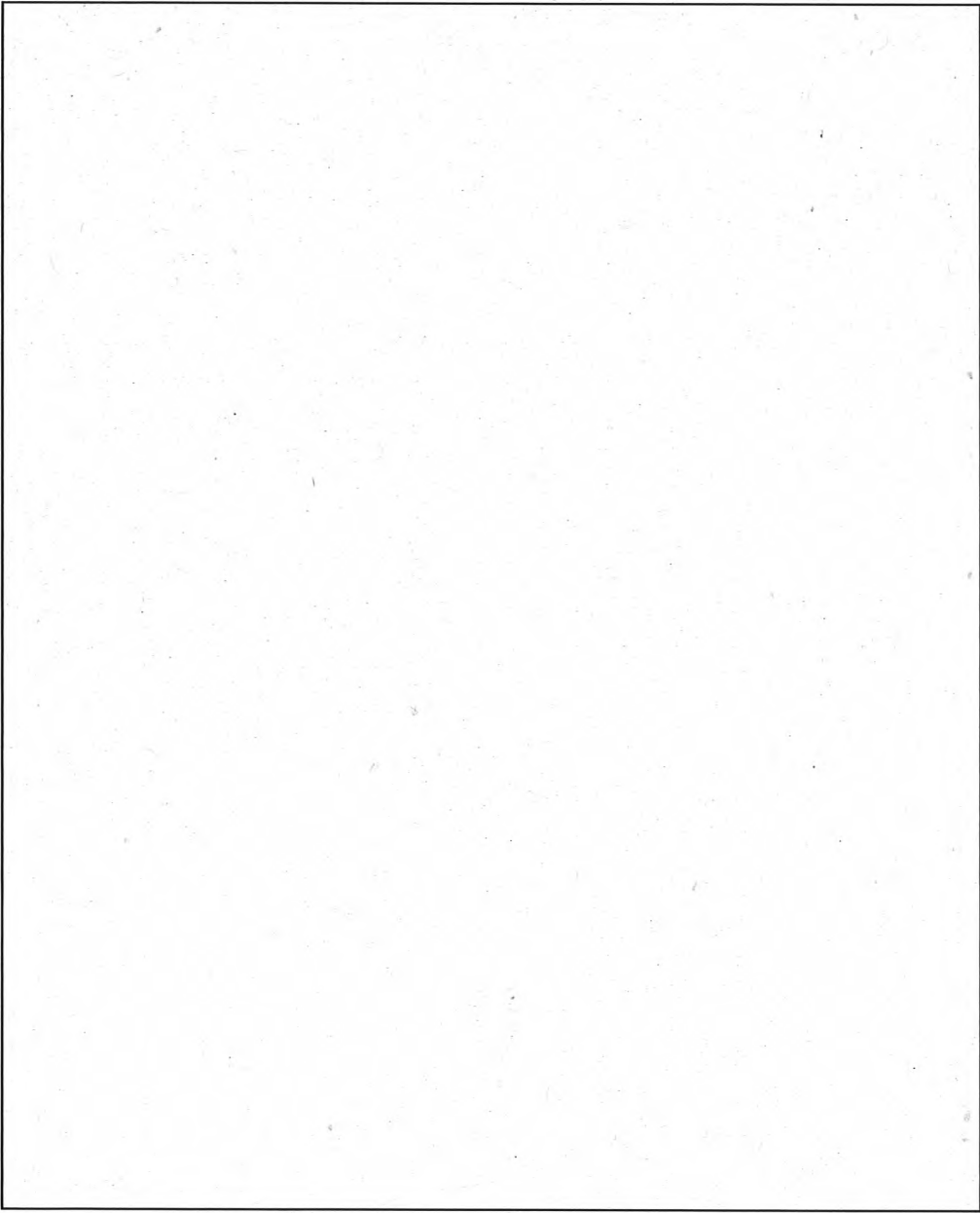

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

**Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering**
Directie Algemene Economische
Politiek

Kenmerk
DGED-AEP / 26561122

20-2
allend

Aan Minister van SZW en Minister voor APP

nota

Nota bij Kamerbrief verkenning instrumenten

TER BESLISSING

Directiegegevens

Datum
17 februari 2023

Onze referentie

Opgesteld door
Persoonsgegevens
S

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
2

Aanleiding

In de vierhoek van 14 februari is mandaat verleend aan de Staatssecretaris van Fin om de Kamerbrief over de transitiestrategie te finaliseren en te versturen. De brief wordt ondertekend door MFin, MEZK, MSZW, MAPP, MVRO, MKE, SFin T&D en SFin F&B.

Geadviseerd besluit

- U wordt (beiden) geadviseerd om in te stemmen met de bijgevoegde versie van de brief en de brief te ondertekenen.

Kernpunten

- U bent beiden medeondertekenaar.
- Eenheid kabinetsbeleid
- Uw (MSZW) opmerkingen en suggesties zijn verwerkt in de brief. In de toelichting vindt u een kort overzicht van de wijzigingen, deze zijn ook geel gemarkeerd in de brief.
- Er vond nog overleg plaats tussen BZK en Fin/IRF over het opnemen van een passage over de versnelling van de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Hiervoor is een compromistekst overeengekomen. Ook deze is geel gemarkeerd.
- Het is de bedoeling dat de brief dinsdag wordt verstuurd. We vragen u daarom uiterlijk maandag akkoord te geven.

Toelichting

De volgende wijzigingen zijn op uw (MSZW) verzoek aangebracht:

- Een meer empathische inleiding en passage over de maatschappij die zich moet aanpassen aan de hogere energieprijzen.
- Een toevoeging dat afgelopen jaar maatregelen zijn genomen voor zowel 2022 als 2023.
- Een toevoeging van het bedrag aan structurele maatregelen die wel van kracht blijven na 2023.
- Een verduidelijking dat de verwachting is dat gasprijzen hoger blijven omdat LNG structureel duurder is.
- Een herformulering van de passage dat na het aflopen van de maatregelen huishoudens in de problemen dreigen te komen.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief verkenning instrumenten	Ter informatie (niet verzenden)	

2

Eenheid kabinetsbeleid

Datum
17 februari 2023**Onze referentie**
[Redacted]

18/2 BES
zu paan hlsme colm
akk

Aan Minister van SZW en Minister voor APP

nota

Nota bij Kamerbrief verkenning instrumenten

TER BESLISSING

Directie gegevens

Datum
17 februari 2023

Onze referentie

Opgesteld door
Persoonsgegevens

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
2

Aanleiding

In de vierhoek van 14 februari is mandaat verleend aan de Staatssecretaris van Fin om de Kamerbrief over de transitiestrategie te finaliseren en te versturen. De brief wordt ondertekend door MFin, MEZK, MSZW, MAPP, MVRO, MKE, SFin T&D en SFin F&B.

Geadviseerd besluit

- U wordt (beiden) geadviseerd om in te stemmen met de bijgevoegde versie van de brief en de brief te ondertekenen.

Kernpunten

- U bent beiden medeondertekenaar.
- **Eenheid kabinetsbeleid**
- Uw (MSZW) opmerkingen en suggesties zijn verwerkt in de brief. In de toelichting vindt u een kort overzicht van de wijzigingen, deze zijn ook geel gemarkeerd in de brief.
- Er vond nog overleg plaats tussen BZK en Fin/IRF over het opnemen van een passage over de versnelling van de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Hiervoor is een compromistekst overeengekomen. Ook deze is geel gemarkeerd.
- Het is de bedoeling dat de brief dinsdag wordt verstuurd. We vragen u daarom uiterlijk maandag akkoord te geven.

Toelichting

De volgende wijzigingen zijn op uw (MSZW) verzoek aangebracht:

- Een meer empathische inleiding en passage over de maatschappij die zich moet aanpassen aan de hogere energieprijzen.
- Een toevoeging dat afgelopen jaar maatregelen zijn genomen voor zowel 2022 als 2023.
- Een toevoeging van het bedrag aan structurele maatregelen die wel van kracht blijven na 2023.
- Een verduidelijking dat de verwachting is dat gasprijzen hoger blijven omdat LNG structureel duurder is.
- Een herformulering van de passage dat na het aflopen van de maatregelen huishoudens in de problemen dreigen te komen.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
-------------------	-------------	--------------	-------------------

1	Kamerbrief verkenning instrumenten	Ter informatie (niet verzenden)	
---	--	------------------------------------	--

2	Eenheid kabinetsbeleid		
---	------------------------	--	--

Datum
17 februari 2023

Onze referentie

Persoonsgegevens

advies onder-/ministerraad

Onderwerp Annotatie Politieke Vierhoek 10 januari 2023

Persoonsgegevens

Naam Raad

Politieke Vierhoek

Vergaderdatum

10 januari 2023

Datum Advies

9 januari 2023

Onze referentie

Paraaf en datum

Afdelingshoofd

Directeur

Projectleider

Medeparaaf en datum

FEZ

ja

nee

WBJA

ja

nee

Anders, nl.

Parafen SG/DG en datum

SG

pSG

DG SZI

DG Werk

IG SZW

Aanleiding

Op dinsdag 10 januari 2023 om 10:30 vindt de politieke vierhoek plaats. Op de agenda staat:

1. Exitstrategie

Valt buiten reikwijdte

Mededelingen:

Valt buiten reikwijdte

1. Exitstrategie

Annotatie door Persoonsgegevens

Opstelling:

- De notitie noemt drie punten waarover de politieke vierhoek een beslissing dient te maken:
  - Kunt u zich vinden in het narratief omtrent de steunmaatregelen en de afbouw daarvan?
  - Vermindering van de kwetsbaarheid van huishoudens zal moeten volgen uit verduurzaming van de gebouwde omgeving. Wilt u dat voorstellen voor het versnellen van de verduurzaming van de gebouwde omgeving de komende weken uitgewerkt zullen worden? Zo ja, dan zal dit via het uitgavenproces verder uitgewerkt worden t.b.v. het hoofdbesluitvormingsmoment dit voorjaar.
  - In voorbereiding op de voorjaarsbesluitvorming zullen bij dit narratief passende koopkrachtmaatregelen uitgewerkt worden. Deels betreft dit het gebruikelijke instrumentarium, maar ook zullen we mogelijkheden verkennen voor nieuwe instrumenten, zoals gerichtere vormen van het prijsplafond of een (andere vorm van) energietoeslag. Bent u akkoord om deze instrumenten nader uit te werken zodat hierover in het voorjaar een besluit kan worden genomen?
- T.a.v. bespreekpunt 1:
  - U kunt complimenten geven aan Fin voor het narratief. We kunnen ons vinden in de hoofdboodschap narratief, al dekt wat ons betreft de titel *exit-strategie* niet de inhoud van het stuk. In essentie gaat het om een transitie-strategie. Door het stuk zo te presenteren, kan het mogelijk ook beter landen.
  - In dit narratief zijn de essentiële onderdelen met name
    - a) de afruil tussen de onwenselijkheid van generiek blijven steunen enerzijds en anderzijds de pijn die wel gaat komen en waar gerichte steun toch nodig zal zijn om kwetsbare huishoudens overeind te houden;
    - b) de realisatie dat we iets moeten optuigen dat meerdere jaren kan dienen. Verduurzaming is de sleutel, maar die transitie zal tijd in beslag nemen. Zolang die transitie niet is afgerond, zal er beleid nodig zijn om te vermijden dat kwetsbare groepen door het ijs zakken. Het is niet wenselijk om hier ieder jaar opnieuw ad-hoc beleid voor te maken.
  - U (MAPP) benoemen dat wie kwetsbaar is sterk afhankelijk is van hoe de situatie evolueert. Het gaat niet enkel om een selecte groep minima die bij hoge energieprijzen in de problemen kan komen. U kunt erop wijzen dat het vraagstuk breder is dan de energiecrisis en evolueert tot een bredere koopkrachtcrisis. In die context is er sprake van wrijving tussen het voornemen om steun gericht te maken, en de constatering dat de groep breder is dan de groep die sowieso al in beeld is. Dit vraagstuk zal ook een belangrijk thema zijn in de Catshuissessie die SZW organiseert. In de afsluitende bullet onder relevante punten vindt u nog achtergrond over de groep kwetsbaren.
  - De exitstrategie richt zich op de periode vanaf 1 januari 2024 (als het prijsplafond afloopt). Bij de aanpak van de energiecrisis moet echter ook aandacht zijn voor de situatie na 1 april 2023 als de afsluitregeling afloopt (en ook de subsidie van het noodfonds).
- T.a.v. bespreekpunt 2 kunt u uw steun uitspreken om voorstellen voor het versnellen van de verduurzaming van de gebouwde omgeving verder uit te werken. Alles wat kan worden versneld, is winst.
  - Wel dient er aandacht te zijn voor de mate waarin een versnelling realistisch is en de knelpunten die hierbij kunnen optreden. Op dit moment zitten we op veel plekken al niet op schema om het huidige voorgenomen beleid te halen in de tijd. Daarnaast is ook hier de krapte op de arbeidsmarkt een belangrijke beperking, die in een breder kader dient te worden gewogen: een extra inspanning op

- verduurzaming heeft onvermijdelijk effecten op de haalbaarheid van ander beleid (bv. woningbouw). BZK zit zelf op min of meer dezelfde lijn: er zijn plekken waar nog kan worden versneld, zoals de opschaling van fix-teams en het stimuleren van doe-het-zelvers, maar bv. richting woningcorporaties is het beeld van wat nog mogelijk is, genuanceerder.
- Daarnaast moet bij een versnelling van de verduurzaming ook gegarandeerd worden dat iedereen kan meedoen. Dit vergt extra aandacht voor huishoudens met minder doenvermogen (waarbij niet-gebruik van regelingen ook een element is) en financiële ruimte. Het versnellen van de verduurzaming voor deze (kwetsbare) groepen dient een speerpunt te zijn.
  - BZK en Fin worden genoemd als trekkers van de verdere uitwerking. U kunt daarbij benoemen dat we als SZW graag aangehaakt worden, mede vanwege de belangrijke raakvlakken met het beleidsterrein van SZW. Hierbij kan bijvoorbeeld ook worden gedacht aan het maken van de verbinding met diverse projecten om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te laten participeren (in relatie tot tekort aan arbeidspotentieel binnen de energietransitie).
  - T.a.v. besprekpunt drie kunt u akkoord gaan met het voorstel om passende koopkrachtmaatregelen verder uit te werken. Daarbij kunt u benadrukken dat:
    - het belangrijk is dat nu al zo concreet mogelijk aan de slag wordt gegaan met het uitwerken van een aantal opties die gericht zijn op de energierekening, zoals een gericht prijsplafond. Deze opties vergen in veel gevallen iets van uitvoeringsinstanties (m.n. de belastingdienst), die gesprekken dienen nu op alle niveaus te worden aangegaan. Zo kan er zo snel mogelijk duidelijkheid worden gegeven over de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van deze opties. U kunt daarom voorstellen een mandaat te geven om deze opties al concreet te gaan uitwerken, in plaats van het huidige voorstel om deze verder te onderzoeken. Het risico bestaat namelijk dat we ter plaatse blijven trappelen als we nu niet doorpakken. Door vaart te houden in de uitwerking van deze opties vermijden we dat we in augustus in een situatie terechtkomen waarbij enkel minder geschikte generieke opties voorhanden zijn. Daarbij kunt u (MSZW) ook benoemen voorstander te zijn om op politiek niveau een gesprek te organiseren met de uitvoeringsinstanties, om ook op het hoogste niveau dit gesprek op gang te brengen.
    - Een aanzienlijk deel van de kwetsbare groep die TNO en DNB identificeerden, zijn huurders in een corporatiewoning. Deze constatering leidt ertoe dat ook zou kunnen worden gedacht aan bv. een gerichte huurverlaging voor huurders in corporatiewoningen met slechte labels. Dergelijke opties dienen nog te worden verkend.
    - Een route die opnieuw via gemeenten loopt, lijkt vanwege de aanhoudende overbelasting bij gemeenten alleen in theorie een optie. Ook beleidsinhoudelijk wordt een regeling met een dergelijke harde knip rond 120% sociaal minimum steeds onwenselijker. Indien de energietoeslag ter sprake komt als optie, kunt u benoemen dat gezien de analyse van de problematiek vooral een energietoeslag als top-up op de huurtoeslag of een specifieke huurverlaging voor slechte labels voor de hand ligt om te verkennen. Een nieuwe gemeentelijke uitkering zou hooguit gezien moeten worden als een 'extra aanvulling', naast een structurele bredere oplossing.
  - Tot slot geldt bij zowel besprekpunt 2 als 3 dat interdepartementale samenwerking cruciaal is bij de uitwerking van een meerjarig programma. De reeds ingezette cq nog in te zetten interventies moeten 'optellen' worden tot één coherente aanpak.

Korte inhoud:

- Op verzoek van de politieke vierhoek onderzoekt Fin in samenwerking met SZW, EZK, DNB en BZK de mogelijkheden om de huidige steunmaatregelen af te bouwen. De voorliggende notitie is een tussenproduct dat van de hand van Fin komt, al hebben ze daarbij wel ruimte gegeven om input te leveren. Het gaat om een eerste versie op hoofdlijnen. In deze eerste versie wordt het narratief rond de steunmaatregelen uiteengezet. Dit narratief focust op de volgende punten:
  - Het dilemma dat het niet verstandig is om generiek te blijven compenseren, maar dat er voor (kwetsbare) huishoudens wel een inkomensschok aankomt wanneer de huidige maatregelen aflopen. Daarbij geldt dat een gerichte groep huishoudens zonder nieuwe steun door het ijs zal zakken. Voor deze groep moet wél iets worden gedaan.
  - De prijzen op de energiemarkt zullen langdurig hoog en volatiel blijven. Op de langere termijn moet een structurele oplossing komen van enerzijds hogere lonen en anderzijds verduurzaming van de gebouwde omgeving en energiebesparing. Dit proces zal echter plaatsvinden over een periode van meerdere jaren (veel huidig beleid in de gebouwde omgeving is gericht op het halen van de klimaatdoelen in 2030).
  - In de notitie wordt daarom voorgesteld om op twee sporen verder te werken:
    - Het verkennen van opties om de transitie in de gebouwde omgeving te versnellen.
    - Het verkennen van koopkrachtinstrumentarium om de komende jaren gericht steun te geven aan huishoudens die bij deze transitie in de problemen dreigen te komen, met bijzondere aandacht voor nieuwe opties gericht op de energierekening.
  - Wat betreft bedrijven is de lijn in de notitie dat er al flink bespaard wordt en extra besparing mogelijk moet zijn door verdere normering. De economie dient zich aan te passen en niet elk bedrijf zal dat kunnen doen. Daarbij dient ook oog te zijn voor de Europese context van bv. strategische autonomie.

Relevante punten:

- Het voorliggende stuk is nadrukkelijk een tussenproduct, waarbij aan de politieke vierhoek wordt gevraagd om sturing te geven voor het vervolgtraject.
- Op vrijdag 3 februari van 08:30 tot 11:00 is de Catshuissessie "Brede doorkijk samenleving 2024 en verder" gepland, het bleek alsnog mogelijk om een sessie in het Catshuis op redelijke termijn te organiseren. Centraal in deze Catshuis sessie staat de verwachte positie van huishoudens in 2024 en verder en welke steun voor welke huishoudens wenselijk is. Een van de vragen daarbij is wat wordt verstaan onder kwetsbare huishoudens, de positie van de middengroep en hoe steun gegeven kan worden en tegelijkertijd werken blijft lonen. De planning van deze Catshuis sessie sluit goed aan op publicatie van nieuwe energiearmoedecijfers op 26 januari. De komende weken wordt vanuit SZW gewerkt aan verdere invulling van de sessie en worden externe sprekers uitgenodigd.
- Op ambtelijk niveau lijkt er consensus te zijn dat de transitie naar een verduurzaamde gebouwde omgeving jaren in beslag zal nemen, en er in tussentijd beleid nodig zal zijn om huishoudens uit betalingsproblemen te houden en iedereen de kans te geven mee te kunnen met deze transitie. De verwachting is niet dat de discussie in de politieke vierhoek zich op dit vraagstuk zal focussen.

- Wel ontbreekt nog de nodige invulling over hoe dit kan worden vormgegeven. Onze focus lag daarbij met name op een beleid dat meerdere jaren overspant. Op die manier kan enerzijds onzekerheid worden weggenomen voor kwetsbare huishoudens, en anderzijds vermijden we zo dat er elk jaar opnieuw een heel traject dient te worden opgezet over welke maatregelen wel en niet worden verlengd.
- Met name wat betreft het gericht prijsplafond lijkt er wel nog veel weerstand te bestaan, vanuit EZK (vanwege het ingrijpen in de markt), maar ook vanuit de haalbaarheid voor de Belastingdienst om deze opdracht te vervullen. Het is echter essentieel om deze gesprekken nu zo concreet mogelijk aan te gaan en deze opties echt uit te werken. 2022 heeft duidelijk gemaakt dat te lang wachten funest is voor de haalbaarheid van gerichte opties.
- Voor meer inkleuring over de samenstelling van de groep kwetsbare huishoudens: zonder het beleid van Prinsjesdag en daarna zouden volgens het CPB ongeveer 1 miljoen huishoudens te maken krijgen met potentiële betalingsproblemen. In het basisscenario van de Decemberscenario's van het CPB wordt dat gereduceerd tot 430 duizend huishoudens. Dat bestaat niet alleen uit ongeveer 230 duizend huishoudens onder 120% van het sociaal minimum, maar ook uit ongeveer 110 duizend huishoudens tussen 120% sociaal minimum en modaal. Naast dat inkomens tot modaal ook getroffen worden door hogere energieprijzen en ook bij hen leidt tot potentiële betalingsproblemen, toont het tevens aan dat beleid van Prinsjesdag en het tariefplafond de inkomens tot modaal helpt om potentiële betalingsproblemen te verminderen. Dat werpt vragen op over de gerichtheid, die bereikt kan worden in het beleid voor 2024 en later.

Valt buiten reikwijdte

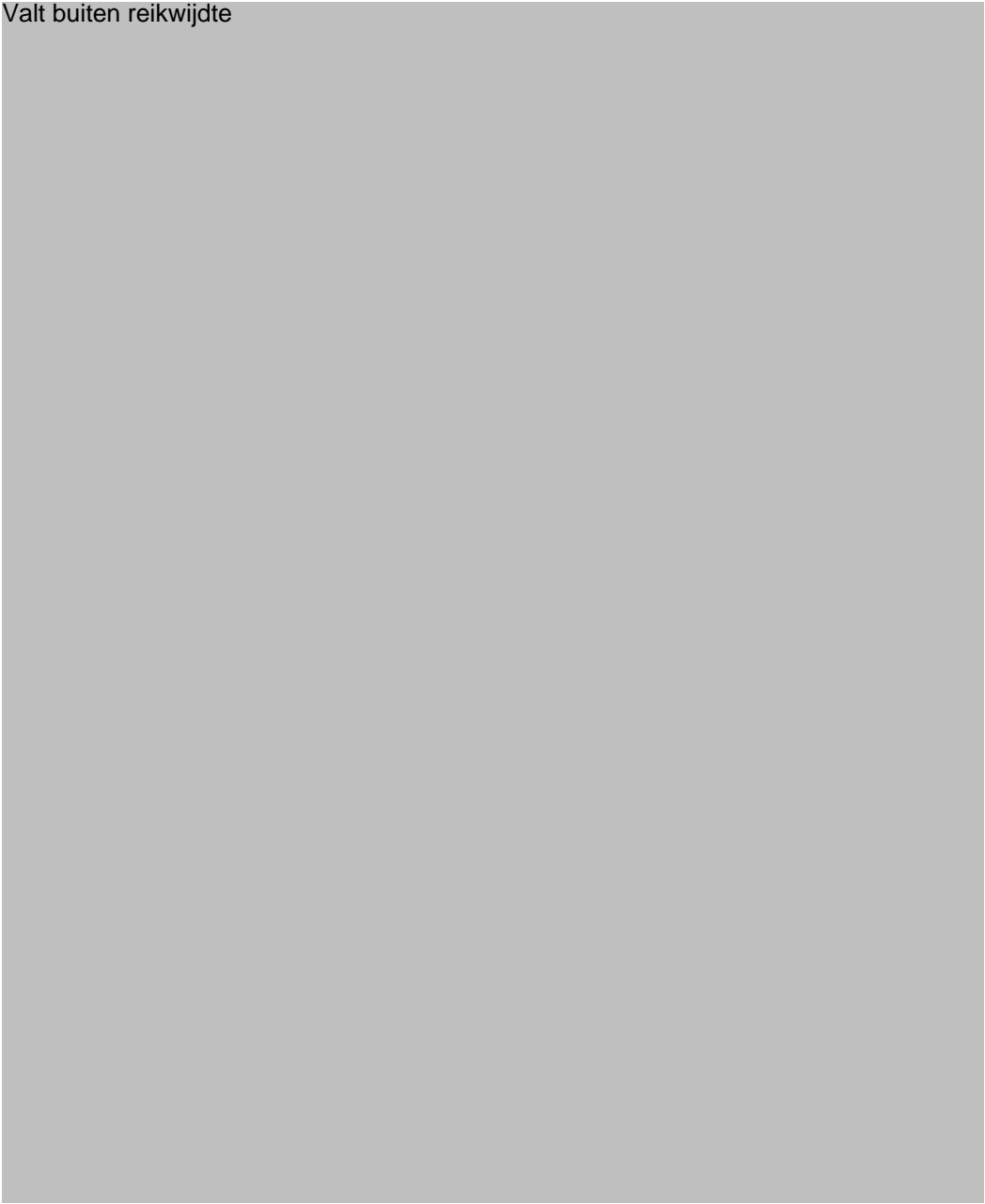

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Persoonsgegevens

advies onder-/ministerraad

Onderwerp Annotatie Politieke Vierhoek 14 februari 2023

Naam Raad
Politieke Vierhoek

Vergaderdatum
14 februari 2023

Datum Advies
13 februari 2023

Onze referentie

Paraaf en datum

Afdelingshoofd

Directeur

Projectleider

Medeparaaf en datum

FEZ

ja

nee

WBJA

ja

nee

Anders, nl.

Parafen SG/DG en datum

SG

pSG

DG SZI

DG Werk

IG SZW

Aanleiding

Op dinsdag 14 februari 2023 om 10:30 vindt de politieke vierhoek plaats. Op de agenda staat:

1. Kamerbrief verkenning instrumenten gerichte ondersteuning huishoudens kwetsbaar voor hoge energieprijzen na 2023

Valt buiten reikwijdte

1. Kamerbrief verkenning instrumenten gerichte ondersteuning huishoudens kwetsbaar voor hoge energieprijzen na 2023

Opstelling:

- U kunt akkoord gaan met de brief.
- Wat betreft de vraag of de brief in de MR van 17 of 24 februari dient te worden behandeld, kan gekeken worden in hoeverre de brief nog aangepast dient te worden op basis van de discussie in de politieke vierhoek. Er lijkt geen specifieke reden te zijn om de behandeling een week uit te stellen.
- Desgewenst kunt u zich nog uitspreken over de wenselijkheid van het gekozen abstractieniveau (zie korte inhoud en relevante punten). Ambtelijk kunnen wij ons vinden in het gekozen abstractieniveau.
- Desgewenst kunt u opnieuw benoemen dat het belangrijk is dat alle mogelijke instrumenten in deze fase zonder taboes worden onderzocht.

- U (MAPP) kunt benoemen dat het van belang is om, naast dit traject, ook voldoende aandacht te behouden tijdens de voorjaars- en de augustusbesluitvorming voor koopkracht en armoedeproblematiek in een bredere context (deze notie staat ook expliciet in de brief).

Korte inhoud:

- Met deze brief wordt de Kamer een eerste keer meegenomen in het traject waarin wordt verkend welke instrumenten zouden kunnen worden ingezet om de groep huishoudens die kwetsbaar is voor de gevolgen van hoge energieprijzen gericht te bereiken in 2024.
- De brief gaat eerst in op de economische situatie en de ontwikkelingen op de energiemarkt en de bredere context van de loonontwikkeling en ingevoerd en aangekondigd kabinetsbeleid. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van het instrumentarium dat verkend wordt, aan de hand van de 6 werkgroepen:
  1. Bestaand instrumentarium
In deze verkenning zullen de mogelijkheden binnen het bestaand koopkrachtinstrumentarium worden uitgewerkt. Dit betreft bijvoorbeeld aanpassingen in de fiscaliteit en toeslagen, zoals een verhoging van de arbeidskorting of een verhoging van de zorgtoeslag. Daarnaast wordt een aantal andere specifieke minimaregelingen verkend.
  2. Aanpassingen energiebelasting (EB)
Binnen de energiebelasting wordt gekeken naar de maatregelen die eerder zijn getroffen (verhogen van de belastingvermindering en het verlagen van tarieven). Daarnaast wordt onderzocht of met een nieuwe tariefschijf huishoudens gericht gecompenseerd kunnen worden en of het mogelijk is om de belastingvermindering of de aanpassingen in tarieven inkomensafhankelijk te maken of verlaging van de btw op energie. Bovendien wordt een minimumtarief voor gas onderzocht.
  3. Energietoeslag via het toeslagensysteem
De mogelijkheid om een energietoeslag in te richten via het toeslagensysteem wordt verkend. Hierbij wordt gekeken naar een variant die alleen afhangt van inkomen, maar ook naar de mogelijkheid om een koppeling te maken met het energielabel van een woning of het energieverbruik van het huishoudens. Voor de uitvoering wordt hierbij zowel gekeken naar een nieuwe in te richten toeslag als naar aansluiting op de huur- of zorgtoeslag.
  4. Gerichte vormen van het prijsplafond
Het kabinet onderzoekt mogelijkheden om het prijsplafond gericht vorm te geven. Zo worden varianten uitgewerkt met lagere volumegrenzen eventueel gecombineerd met een hoge plafondprijs. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om het plafond alleen te richten op het basisverbruik (of een percentage daarvan) of het historisch verbruik. Daarnaast worden varianten verkend waarbij het prijsplafond gericht wordt toegepast op doelgroepen: ofwel voor huishoudens die wonen in slecht geïsoleerde woningen ofwel voor huishoudens met lage inkomens.
  5. Maatregelen op de energiemarkt
Omdat de energierekening voor veel huishoudens problematisch is, worden opties uitgewerkt die ingrijpen op de energiemarkt. Zo wordt er gekeken naar de mogelijkheid om collectief gas in te kopen of om een noodleverancier in te stellen voor huishoudens met lage inkomens of betalingsproblemen. Ook wordt bekeken of het mogelijk is om net als deze winter het afsluitbeleid aan te passen.
  6. Maatregelen lasten huurders
Een relatief groot deel van de kwetsbare huishoudens is huurder, en in veel gevallen van een corporatiewoning. Daarom wordt onderzocht of maatregelen getroffen kunnen worden die de lasten van huurders kunnen verlagen. Ook wordt onderzocht of de energierekening van huurders in een corporatiewoning (deels) verlegd kan worden naar de verhuurder.

Hierbij wordt specifiek gekeken naar een gerichte huurkorting voor huurders bij corporaties in woningen met een E, F of G-label.

Relevante punten:

- In de politieke vierhoek van 10 januari is besloten om, mede naar aanleiding van de motie van der Lee en Kathmann, de Kamer eind februari te informeren over het narratief en een 'menukaart' met mogelijke maatregelen die worden verkend. De motie verzoekt om de Kamer voor 1 mei te informeren. Deze brief zou de Kamer tijdig op de hoogte stellen van de het narratief, de maatregelen die worden verkend en het vervolgproces.
  - Het overzicht van de zes werkgroepen is het abstractieniveau waarop de maatregelen die worden verkend, worden beschreven (letterlijk uit de brief). Ambtelijk kunnen we ons vinden in dit abstractieniveau, dat een balans vindt tussen de Kamer goed meenemen, zonder al té specifiek op individuele maatregelen in te gaan.
  - De planning van politieke bespreking van de fiches is nog niet bekend, Fin gaat deze opstellen zodat die ook aansluit op de voorjaarsbesluitvorming. Waarschijnlijk zal de eerste politieke bespreking pas in maart zijn, mogelijk al in de politieke vierhoek van 7 maart. Aandachtspunt daarbij is fatale deadlines voor de uitvoering waarbij rekening gehouden dient te worden.
  - Onder werkgroep 1 wordt ook een fiche over een nieuwe energietoeslag via gemeenten uitgewerkt. Hierover vindt ook overleg plaats met de VNG.
  - Wat betreft het berekenen van de inkomenseffecten en effecten op armoede moeten we wachten op de publicatie van het CEP in maart.
  - Ter informatie: In de Kamerbrief wordt niet ingegaan op de dekking van de maatregelen uit de transitiestrategie. FIN/IRF is van mening dat departementen zelf dekking aan moeten leveren voor uitgavenmaatregelen i.h.k.v. de transitiestrategie. Dit achten wij niet wenselijk omdat:
    - het hierdoor onmogelijk is maatregelen voor de transitiestrategie integraal te bezien;
    - dit de prikkel aan departementen geeft om negatief te adviseren op uitgaven-maatregelen (niet omdat de maatregel ondoelmatig is maar omdat het departement de maatregel zelf moet dekken);
    - dit proces de ruimte om andere prioriteiten in het bilaterale beaortingsproces binnen te halen verkleint.
  - Eenheid kabinetsbeleid
- Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

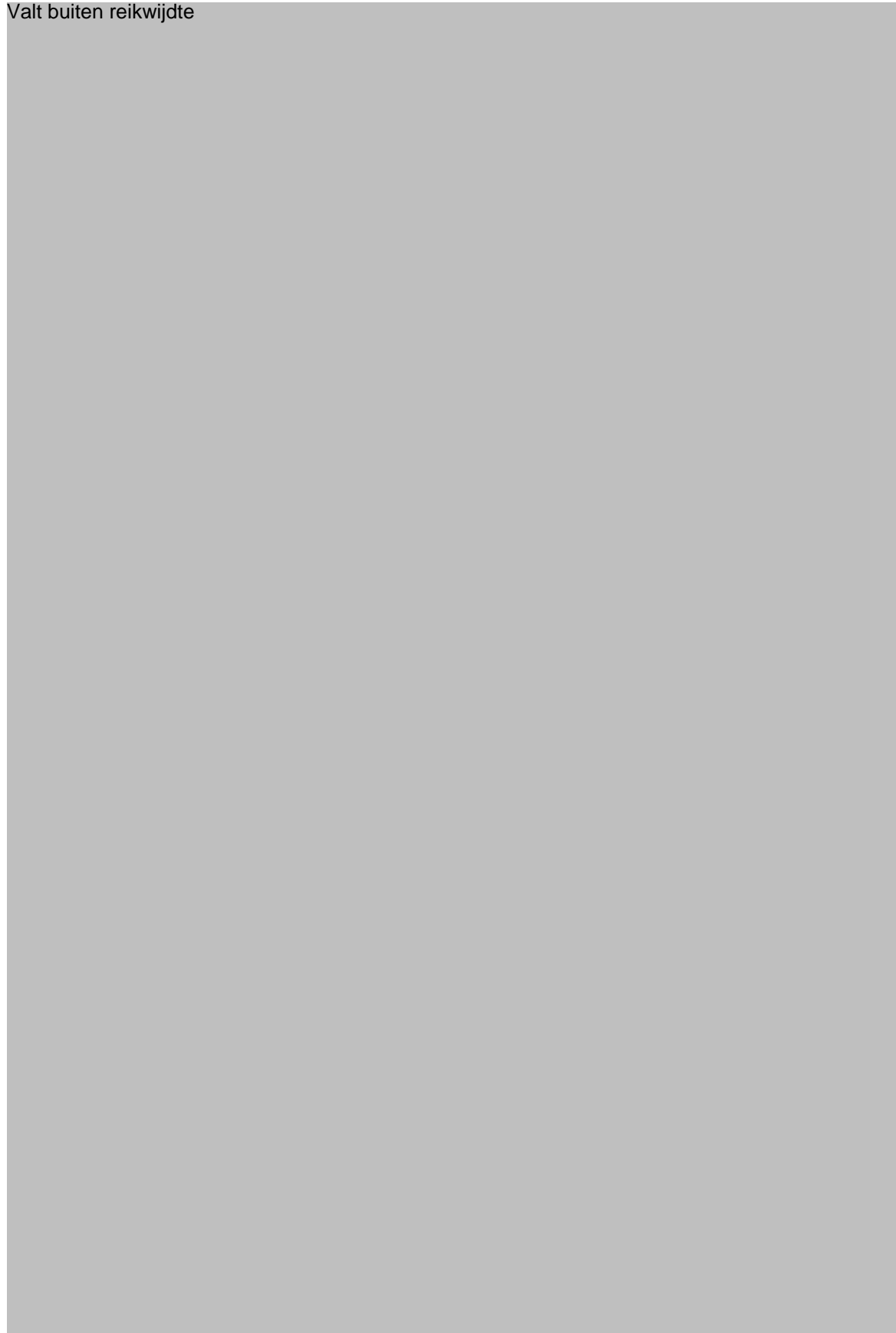

Valt buiten reikwijdte

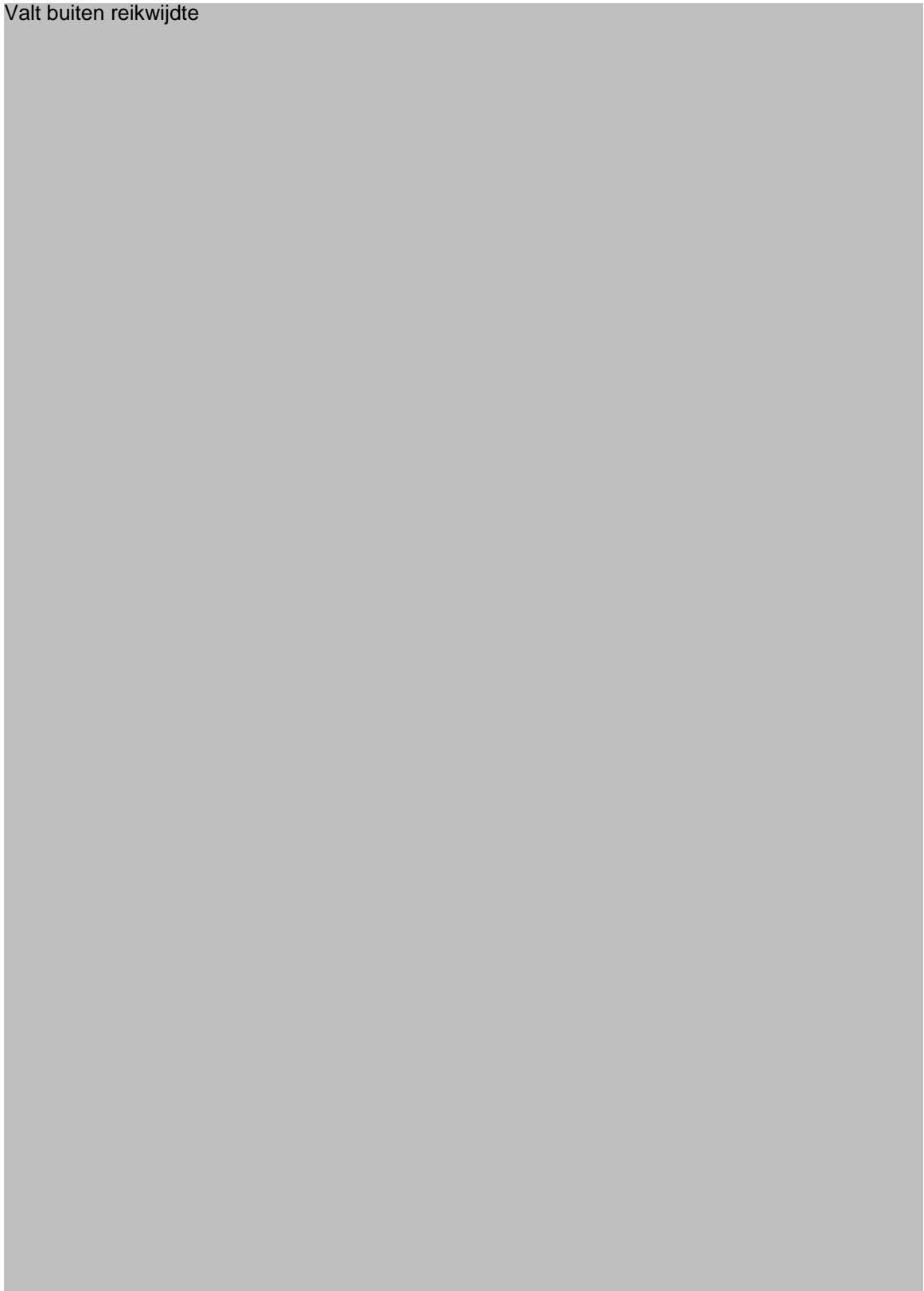
Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

BIJLAGE 1 bij agendapunt 1: Blokaansluitingen

- Tijdens de politieke vierhoek van 10 januari heeft u (MSZW) ons verzocht om betrokken te blijven bij het traject dat een oplossing zoekt voor blokaansluitingen in het kader van het prijsplafond.
- In een brief ter beantwoording van een aantal vragen die door de Kamer zijn gesteld tijdens het schriftelijk overleg van 19 januari jl. geeft MKE een geüpdatete schets van de contouren. Verzending van de brief is voorzien op 13 februari. De hoofdpunten van deze update zijn:
  - De publicatie van de regeling loopt vertraging op. In tegenstelling tot de toegezegde deadline van half februari, wordt publicatie nu in maart voorzien. Dit in verband met vertraging in de uitwerking en de uitvoering van de uitvoeringstoets door de Belastingdienst. De openstelling wordt zo snel mogelijk na de publicatie geambieerd.
  - De Belastingdienst is reeds aan de slag gegaan met de bouw van de nodige voorzieningen. De vertraging van de regeling heeft geen invloed op de openstellingstermijn van de regeling.
  - Daarnaast hebben er verdere aanscherpingen plaatsgevonden van de scope en definities.
    - Zo vallen bijvoorbeeld ook vakantiehuisjes die permanent worden bewoond binnen de scope van de regeling.
    - Vanwege uitvoeringscomplexiteit zijn panden die voor 1 april 2023 gesloopt worden of na 1 april 2023 worden opgeleverd niet subsidiabel.
    - Energieverbruik van gemeenschappelijke voorzieningen (zoals liften) is niet subsidiabel, aangezien dergelijke voorzieningen ook voorkomen in complexen zonder blokaansluiting.
    - De vastgestelde volumes blijven onveranderd. Er worden specifieke ondergrenzen gesteld vanaf hoeveel eenheden een blokaansluiting subsidiabel is (vanaf 1 bij blokelektriciteit, 3 bij blokwarmte en 4 bij blokaansluiting).
    - Onzelfstandige eenheden met blokelektriciteit krijgen een tegemoetkoming van €160 voor de gemiste 2x €190 tegemoetkoming uit november/december (energieverbruik onzelfstandige eenheid is circa 42% van het verbruik van een zelfstandige eenheid).
    - De aanvrager moet de subsidiegelden met de individuele huishoudens achter de blokaansluiting verrekenen op basis van de geldende verdeelsleutel voor de servicekosten (in huurakte of akte van splitsing).
  - Nog steeds zijn er een paar openstaande punten, waarvan de belangrijkste is hoe controles zullen worden uitgevoerd en het risico op fraude zal worden gemitigeerd (de Belastingdienst heeft gewaarschuwd dat de regeling fraudegevoelig is). Daarnaast zal nader bekeken moeten worden hoe omgegaan wordt met wooneenheden met all-in huur.
  - Budgettair wordt het effect van de regeling geschat op € 700 miljoen tot € 1 miljard.

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

Valt buiten reikwijdte

